

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak :
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal :
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és Unnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897., csütörtök, december 2-án.

13. szám.

A perszonal-unió logikája.

Ne bolondozzunk urak. Mielőtt kívágnák a nagy szót, hogy elő a perszonal-unióval a mai állapotok helyett; mielőtt telezúgják az országot, hogy a dualizmus képtelenség, ha Ausztriának alkotmánya nincsen, ellenben a perszonal-unió igenis lehetséges osztrák abszolútizmus mellett is; mielőtt belélovagolnának abba a hitbe, hogy elérkezett az idő a perszonal-unió csatájának megvívására: tessék egy kicsit szemébe nézni annak a perszonal-unióknak, tessék egy keveset gondolkodni azon, ha vajjon a perszonal-unióknak „kezelési módja” annyira lényegesen különbözik-e a dualizmus kezelési módjától; tessék egy kicsit elnélkedni, hogy perszonal-unió esetén igazán nem szorulna-e az ország semmiféle egyezkedésre.

Önálló hadsereg itt is — ott is, önálló külügyi képviselő itt is — ott is: ez a perszonal-unió veleje. Ezt tudjuk. De nem méltóztatik azt látni, hogy ez kevés az üdvösségre? Ime.

Kissé bajos dolog, hogy az osztrák császár más külügyi politikát folytasson, mint a magyar király; kissé abszurdum, hogy a magyar király háborút kezdjen valamely hatalmassággal, amelyvel az osztrák császár belső barátságban él. Ha tehát önálló a külügyi képviselő, a külügyi politika itt is — ott is, valakivel és valahogyan mégis csak meg kell egyeznünk, hogy a két külügyminiszter politikája egymással hajba ne kapjon. S vajjon ki lehet az, akivel meg kell egyeznünk?

Vagy Ausztria, ha van odaát alkotmány; vagy az osztrák császár, ha nincsen osztrák parlamentarizmus.

Még evidensebb a dolog a hadsereg kérdésében. Ha százszor oly önálló lesz is a magyar hadsereg, az osztrák hadsereg, és ha a lehető legperszonalisabb perszonalis unió lenne is köztünk és Ausztria között, az elől nincs menekvés, hogy meg kell határozni bizonyos arányt egyrészt az osztrák hadsereg létszáma, felszerelése és költségei, másrészt a magyar hadsereg létszáma, felszerelése és költségei között. Az osztrák császárnak védelmeznie kell Magyarországot is, a magyar királynak védelmeznie kell Ausztriát is. Minthogy pedig a védelemnek katonaság, felszerelés és pénz az eszköze, az önálló magyar hadsereg megalkotásának okvetlenül ez lenne az első kérdése: Mielőtt meghatároznám az Ausztria védelmére is hivatott magyar hadsereg létszámát, felszerelését és költségeit, előbb tudni akarom, hogy mennyi embert, puskát, ágyút és pénzt költ Ausztria az ő hadseregére, amelynek az is feladata lesz, hogy engem megvédelmezzen. Ha ő többet költ, többet adok én is; ha ő kevesebbet költ, mint amennyit ereje szerint megbirna, akkor én se vagyok bolond, hogy megeröltessem magamat, mikor az én erőlködésem az ő védelmére is szolgál. Tehát a hadsereg létszáma, felszerelése és kiadásai dolgában egyezkednünk kell. S vajjon ki lehet az, akivel meg kell egyeznünk?

Vagy Ausztria, ha van odaát alkot-

mány; vagy az osztrák császár, ha nincsen osztrák parlamentarizmus.

Ma kvóta van a két állam között, azontul — perszonal unió esetén — illetően arányt kellene meghatározni. És ez elől nem lehet menekülni, ha csak azok az urak, akik ma annyira alkalmasnak találják az időt a perszonal unió kérdésének fölvetésére, arra az álláspontra nem helyezkednek, hogy: Magyarország kiállítja, felszereli, főtartja a maga hadseregét, minden tekintet nélkül arra, hogy Ausztria mit tesz; Magyarország kiállít, felszerel és főtart nagy hadsereget még akkor is, ha Ausztria három szál cseh muzsikusból állítja meg a maga hadi erejét. Ezt pedig mégis csak bajos feltételezni azokról is, akik ma oly Tartuffé-aggodással remegnek az osztrák alkotmány sorsa miatt.

Már most: vagy tárgyalhat az alkotmányos Magyarország az osztrák császárral, vagy nem tárgyalhat vele. Ha tárgyalhat, akkor igenis lehet és kell találni új kezelési módokat az 1867: XII. törvénycikkben meghatározott közös ügyekre vonatkozóan is. Ha pedig nem tárgyalhatunk alkotmány híján a császárral, akkor a perszonal-unió is lehetetlen, mert a perszonal-unió gyakorlati keresztülvitele is lehetetlen.

Ez a perszonal-unió logikája.

Méltóztassék választani annak két következménye közül: az egyik a császárral való egyezkedés, amely az önk felfogása szerint lehetetlen; a másik Magyarország teljes kiszolgáltatása abban

A fegyvertelenek.

Mostanában megint igen sokat kárpálnak az újságok a nazarénusokról. Irnak róluk előrehátra jót-rosszat, ahogy jön, mert hiszen valamit csak írni kell. Ezek az egyszerű emberek a vastag csizmákban kezdenek lassankint átváltozni amaz újságírói pótkávévá, amelyet egyéb étel híjján mindig oda lehet adni az uzsonna-asztalra. Szegények valóban nem is tudják, miként jutnak e szerencséhez, mikor ők nem csinálnak semmit. Ép az a bajuk — mondják rá mások — hogy nem csinálnak semmit. Nem akarnak fegyvert fogni. S elleneik örökké ezen nyargalásznak. Már van aki ezért akasztatná őket, van aki akár nyakasztatná is (ami mégis kellemetlenebb az akasztásnál, mert két darabra válik az ember). Pedig bevallhatjuk valamennyien, akik fegyver alatt is voltunk, hogy egyikünk sem kedvvel adta oda magát bornyutartónak vagy nyeregtakarónak, hanem belement a dologba, mivelhogy muszáj volt. S ha egyikünk-másikunk igyekezett is benne, az sem azért volt, mintha talán a sziveink igen nagyon fennen dobogtak volna a mondtam bolond ne vedd rád nadrágért, hanem mert úgy voltunk vele a Bécsben járt régi magyar szerint, hogy: ha már megrendeltük öt forintért az egy porció biliárdot, egyik is meg — ne mondja a német, hogy kifogott rajtunk.

No ők sincsenek különben, s: mert hogy a vallásuk tökéletesen a bibliára támaszkodik, kikeresetek annak mondasából egyet, s abba

most beleakaszkoztak. A szent Máté könyvéből való ez, a XXVI-ik részből, Jézus elfogatásáról amely darab szól. Ujabbán úgy mondatik, hogy Pál apostol volt valaha az, aki a Málkusznak, a Kajafás szolgájának a fülét levágta ekkor, de Jézus leintette a heveskedőt, hogy kardját hüvelyébe tenné. Bár hiszen hüvelyei nem is voltak még ez időben a kardoknak, hanem úgy hordták a fehekedő szerszámokat az övekben, mint ma a török a handzsárt. A legrégebb fajta református magyar bibliák egyike, amelyet Rákóczy Zsigmond fejedelem ur és Báthori István országbíró urunk segítségével Visolyban 1590-ben nyomtatott a Károlyi Gáspár, nem is iger adja elő ezt a dolgot, hanem csak ezeket mondja szó szerint (Jézus elfogatásakor):

51. És imé egy azoc közül, kik Jezussal valának, kezét nyujtván ki voná az ő szablyáját, és mikor az fő Papnac szolgálaiához vágot volna, el vágá az egyic fülét.

52. Acker monda Jezus, tedd el az te szablyadat helyére, mert valacic fegyvert fognac, n fegyverrel kell vesznie.

Az utolsó sorba tett n betű jelzése nyomán pedig oldalt ezen fölvilágosító jegyzet van odanyomatva a könyvbe:

n. Tudni illic az ő hivataloc ellen, vagy hivataloc nélkül.

Szép dolog mégis csak az a segítség. Rákóczi és Batori uraink Károlyi uramat segíték, Károlyi uram engem segít. Mert ez a jegyzet nyilvánvaló segítség az ujhitűek kötődése ellen. Már Károlyi Gáspár uram is úgy találja háromszázhat esztendő előtt, hogy a Máté révén Jézus Krisztus szájába került mondas korrigálásra: szorul. S nem is magyarázatképen, nem is ferdítgetésképen, hanem utmutatásképen, mint könyve akármely más részén írta oda ezen tanítást: hogy tudniillik azok ne fogjanak fegyvert, akiknek a fogyerfogás a hivataluk ellen való, vagy akiknek az ilyes tett nem hivatásukhoz tartozik. Más azonban igen csak foghat, különösen akiknek a hivatása ez. (Nem is volt ezt nehéz kimondani Károlyi uramnak, mert abban az időben ugyis az egész nemzetnek ez volt a hivatása.)

Ugy gondolom, hogy amely magyarázatokat akkor adtak a bibliához, ma is lehetne adni, mert itt van ez a tömegjével szaporuló nép, a Krisztusban hívők társasága, amely erre a magyarázatra tökéletesen rászorul. Azt pedig, ha ezen egy állapotában kivilágosítják, és ez iránt rendbe jönnek, nincsen a föld kerekéségén még egy fajtat, amely államalkotóbb elem volna, mint ezek. Tiszta ez, mint a hollandus, józan, mint a svédus, erős, mint a bivaly, hithű, mint a mohamedánus, becsületes, mint a . . . mint a nazarénus.

És pedig nem lenne lehetetlen, de még nem lenne túlságosan nehéz sem kimagyarázni ezeknek a népeknek, hogy néha szent Máté

az irányban, hogy vajjon Ausztria hajlandó-e eleget tenni a pragmatika szankcio értelmében öt terhelő védelmi kötelezettségnek.

Ezt a két alternatív következményt is méltóztassék figyelembe venni, amikor azt állítják, hogy nincs más kibontakozás, csak a perszonál-unió. A perszonál-unió logikáját is tessék belévonni az önök politikai követeléseibe, ne csak a hangzatos nevet a perszonál-uniónak. Ezt a kikerülhetetlen logikát sziveskedjenek összevetni az önök programjának egyéb tételeivel s ha az őszinte egybevetés alapján arra a meggyőződésre jutnak, hogy

Magyarország az abszolút Ausztriával nem egyezkedhetik, de perszonál-unió mellett is egyezkednie kell azzal a külügyek és a hadügy tekintetében,

a mai közös ügyeket el kell ejtenünk, mert azok esetleg az abszolút osztrák kormányval való megállapodást követelik, amely megállapodás elkerülhetetlen a perszonál-unióra való áttérés esetén is —

akkor aztán méltóztassanak tovább hangoztatni, hogy csak a perszonál-unió tisztázhatja az adott helyzetet, csak a perszonál-unió segítségével lehet eleget tenni az ország jogának, érdekeinek és az 1867: XII.t. cikk-ben megkövetelt osztrák alkotmányosságnak.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak ma déli tizenkét órákor ülése van.

Fiume kormányzója. A hivatalos lap élén, mint előre jelentettük, ma jelent meg a királyi kézirat, mely gróf Szapáry Lászlót fiumei kormányzóvá nevezi ki. A királyi kézirat így szól:

Magyar miniszterelnökömmnek kereskedelemügyi miniszteremmel egyetértéssel tett előterjesztésére gróf Szapáry László országgyűlési képviselőt fiumei és magyar-horvát tengerparti kormányzóvá kinevezem s ez utóbbi minőségében a fiumei tengerészeti hatóság elnökségét reá ruházom.

Kelt Bécsben, 1897. évi november hó 23-án.

Ferencz József s. k.

B. Bánffy Dezső s. k.

B. Dániel Ernő s. k.

írásaiban is akadnak tételek, amiket rossz információkból eredetnek nyilvánított volna már annak idején is Futaki, ha akkor élt volna. De persze nem úgy visszafelé, ahogy most tessék, hogy hat évre elviszik sánczra bűnök az ujhú legényt, tollat fosztani. Ez a hal is, mint a legtöbb hal, a fején kezd rohadni s ennek a halnak a feje nem ott van az aradi vár kazamátáiban. Az a hat év vagy hét év vagy nyolcz év, amit ott mérnek a dolgok igazával voltaképen nem is sokat törődő katonabírák, az nem terem semmit, mert az aradi vár földje keserű könnyel van szántva, abban mag nem terem. Az csak mártírt terem. Bizony hős leszen a többi szemében valamennyi ilyen becsukotból. Még majd csak azoknak lesz igazán becsülete köztük. A magyarság amugy is hozzá van szokva nagyon némely túlekedéseiből, hogy börtönökben keresse a becsületes embereit.

Rettentő meg kellene pedig becsülni azt a népet a mai világban, amikor mindenki csak azért keres pénzt, hogy elköltse. Hisz oly tiszta a lelke, mint a harmadszor meszelt tanyafal. Csak ide-oda való koválygásában itt-ott némi bojtortán tüskök akadnak bele. A főntebb tárgyalatokat el kellene ezeknek magyarítani. Én nem tehetem, részben mert nem érek rá, részben — nagyobb részben — mert ugysem adnának a szavamra semmit, mivel hogy idevaló vagyok. Az ilyesmire tudós kell, olyan, aki négy lovon jár cifra huszárokkal és méltóságos ur. Eleinte ugyan belőle is maskarát csinálnának

Az új kormányzó csak e hónap vége felé veszi át hivatalát.

Gróf Szapáry László kinevezését már napok előtt azon az estén jeleztük, mikor a minisztertanácsban tárgyalták, ma végre napvilágot látott a legfelsőbb kézirat is. Gróf Szapáry László a fiatal mágnások között műveltségre és ismeretekre nem utolsó, mindamellett a kormányzásra semmi különös tehetséget nem tanúsított, de már Sancho Pansa megmondta, hogy egy szigetét ő is el tudna kormányozni és kormányozta is jól, pedig Sancho Pansa nem volt Szapáry gróf hanem csak együgyű szolga a Cervantes agyvelejében.

Érdemei se voltak gróf Szapáry Lászlónak, amelyeket jutalmazni kellett — hibái ellenben voltak. Kurta politikai pályáskája tele van nyelvtörténetekkel a liberális politikai irányzat ellen, melynek most a terített asztalához ül.

Mindenképen furesa egy kicsit e kinevezés. Könnyebb volna őt elképzelni pápai apródnak, vagy egy vidéki városban kotillon-előtánczosnak, mint egy tengeri városban kormányzóknak — de hát végre is minden a megszokás dolga és ha egyszer Fiume megszokja (neki lesz a legnehezebb), isten segítségével mi is megszokjuk.

A horvát országgyűlés egybehívása. Zúgráhból telegrafálják, hogy a hivatalos lap ma a következő királyi kéziratot közli:

Mi, I. Ferencz József, Horvátország, Szlavonia és Dalmácia királyságok bánjának, Khuen-Héderváry Károly grófnak.

Kedvelt hívünk!

Kapcsolatban 1897. szeptember 29-én kelt leirattommal, elrendelem, hogy Horvátország, Szlavonia és Dalmácia királyságok országgyűlése üléseit 1897. december 6-án újra megkezdje. Kihez egyébként királyi kegyelmünkkel maradtunk.

Bécs, 1897. november 25.

Ferencz József s. k.

Josipovič Imre s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

A ma tartott választásokon — mint nekünk telegrafálják — megválasztottak három nemzeti pártot, ugymint Martinei apátot Vrbovskóban, dr. Silóvi József tanárt Bosnjaciban, dr. Gavranic Péro ügyvédet Bródban, azután három egyesült ellenzék: Bedekovic György földbírókat Stubicában, dr. Vrbanje Ferencz tanárt Novigrádban és dr. Zachar István ügyvédet Ivan-Zabnóban.

és azt mondanak: Ime, megjött a mély kórságos ur — de ez csak olyan futó parasztikus ötlet, amely azonnal elenyészne, mielőst szöbe állna velük és szót értene is velük. Már hiába, ez így van. Mi is így vagyunk berendezve, mely jogon kívánhatnánk tőlük, hogy ők különbek legyenek?

Okos ember volt Károli Gáspár nagyon s odairta a könyv szélére a maga esztét, nehogy felreírta az emberek a biblia szavát. Amit ő akkor megtett, most is meg lehetne tenni és vissza lehetne forgatni hitük eme tanáról a nazarénus népet. Természetesen nem rendeletekkel és parancsokkal, hanem jó szóval. A szó, amit megértének, többet ér száz papirospancsnál, mert a miután-okba, sőt-ökbe és ennél fogva-kba sohasem tud beleszokni a magyar közönség. A véneibe kellene belemagyarítani a szót, hogy szép volna az nagyon nem viselni fegyvert, ha az egész világon senki sem viselne, de amíg más visel, bizony csak föl kell kötni azt magunknak is. Mert bizony ettől az egy hibájuktól eltekintve, semmi kivetni való nincs rajtuk, valóságilag azt mondom, a puszták térítői ők, akik egyszerűségre, dologra, józanságra és csodás mélységű istenfélelemre tanítják az embereket. ssék föl az igazságügyi miniszteriumban a börtönök statisztikáját, hogy van-e vajjon a rabok között nazarénus? Ha van, csak olyan van, aki önként vallotta be valamely bűnét, amit még az ui életre való térés előtt követett el.

Egy pillantás hátra és előre.

A szombati ülésen (melyet aulirott is végignézték) a Reichsrathban, Abrahamovicz ur a „mindenre kapható“ elnök nyilván azzal a tervvel jött, hogy a provizóriumot keresztül viszi. Persze per klinkum klinkum, ahogy lehet. Badeni ott bujdoskolt a lengyelek közt s nagy izzadságcsöppek gyöngyöztek kopasz fején, pedig nem volt nagyon befűtve a terem. De belső indulatok tüzeltek. Érezte, hogy bekövetkezett a döntő pillanat: most vagy soha! Szeretett volna odajárulni az este érkező császárhoz: „Uram elvégeztem feladatomat és elkoptam, bocsásd el immár szolgálodat“.

És a csiny bizvást sikerülhetett volna — az alkotmányok nem nagy dicsőségére ugyan. De mit az alkotmány? Érdemes is egy már eltört fazéknak a cserepeit kimélni?

Sikerülhetett volna igen könnyen, ha Badeni ügyesebb, ha Abrahamovicz Dávid merészebb és ha a jobboldal mamelukabb (teljes odaadás, hiába, csak a magyar mamelukban van.)

A terv ugyanis az volt, hogy Abrahamovicz bejön, az ülést megnyitja s a kitörő lármában mozgatni kezdi a száját.

A száj mozgásra a stenografusok mozgatni kezdik a czeruzájukat.

S ugyan abban a perczen a jobboldal feláll.

Erre megint mozgatni kezdi Abrahamovicz a száját, stenografusok a czeruzájukat s a jobboldal leül.

És ez azt fogja jelenteni a világtörténelemben, hogy a bécsi osztrák parlament alkotmányos módon elfogadta a provizóriumot.

És az egész birodalmi gépezet mehet minden fennakadás nélkül tovább. Nincs többé semmi nehézség. A nyelvrendelet maradhat, Badeni is maradhat, Magyarország csinálhatja a maga dolgait nyugodtan, simán, a Reichsrath pedig mehet haza, elcsendesedni, lehülni.

Azonban nem így történt, a szombati ülésen a terv nem vágott össze, a faktorok sehogy se kooperáltak s Badeni kénytelen volt másnap azt jelenteni a felségnek: „Semmit sem végeztem, csak elkoptam, bocsásd el immár szolgálodat!“

Mert ők, belépve a Krisztust követők társaságába, valóban új életet kezdenek. Az előbb mulatók, kártyás gazda, aki a tönk szélén állott, meggyarapodik, ha közéjük kerül. Mert nincs köztük iszákos, kártyás, de még csak olyan sem, aki káromkodna. Egymást meleg önzetlenséggel segítik, éhező nazarénus nincs, elhagyott nazarénus gyerek sincs. A becsületük pedig példaszerü, meglepő, hihetetlen. Nem egyszer hallottam tanyai birtokosok önkéntelen kifakadását: Uram isten, de jó volna, ha az egész világ nazarénus volna. Az ipam szőlője pántlikaformán jó hosszan nyulik el egy kocsiút mellett. Az utra néző része el van kerítve eleven glandsia-sövénynyel, amin nem megy keresztül lelkes állat. A másik oldalán, amely tanyai emberek szántóival, szőlőivel szomszédos, nincs egy csepp kerítés sem.

— Ide is kerítés kellene — mondom egyszer.

— Dehogy kell — mondja — épen nem kell. Ez a szomszédosság mind nazarénus.

E pár szóból mindenki láthatja, hogy ismert becsületességük iránt mily óriás bizalommal vannak azok is, akik nem az ő hitüket vallják. Leomlanak a kerítések és elvész a vagyon megőrzésére szolgáló závar és lakat fogalma. Az említett szőlőket csak egy lépés ut választja el egymástól, az ittváló almafa az ágát amarra nyújtja át s érett gyümölcsait annak a homokára ejti. A másik szőlő fajairól a ringlótaszilva pedig emide potyog és azért mégis az amoda esett alma emezé, az emide

Ezen az éjszakán forrongási tünetek is voltak Décs utczáin, ezeket is jelentették a felségnek. Ugyanez nap délelőttjén Bánffy is megjelent a királynál, valamint Goluchowski és ugyancsak Bánffy Goluchowskival is tárgyalt.

Nem szükség történetirónak lenni és évekig várni, bepillantani napvilágra került aktákba és memoirokba, hogy egész biztosan meglehetősen állapítani, mi körül forgott vasárnap délelőtt a kérdés a bécsi Burgban.

Két terv volt.

Vagy kinevezni ideiglenesen Welsersheimbot és megkísérteni vele vinni keresztül a provizóriumot.

Vagy meghagyni Badenit, feloszlalni az országgyűlést és alkotmányon kívül kormányozni Ausztriát.

Ez az utóbbi volt a helyes út, mert népeket, kik az alkotmánynyal élni nem tudnak, nem kell alkotmányokba beleforszírozni. Az igazságok igen egyszerűek. Aki rosszul lesz és megvadul a pezsgőtől, hát nem kell neki pezsgőt adni. És aki az igazságoktól eltér, végzetes utakra lép.

Kétséget is alig szenved, ez volt a nézet a legilletékesebb körökben is. Hiszen már készen volt hir szerint a magyar kormány rövid javaslata: módosítása a 67-es egyezség követelményének, hogy Ausztriának is alkotmányosan kell kormányoztatnia. Az okosabb magyar politikusok éledegre mérogették latolgatták az új helyzettel beállható esélyeket. Belátták, hogy a kiegyezés könnyebb lesz egy kinevezett bizottsággal, a parlamentből küldött többé-kevésbé irritált osztrák delegáció helyett s talán el se kell hagynunk a kvótánál a 34-et. Aztán az egész szituáció is jobb így. Egy egészséges legénnyel, aki segít, összekötve lenni, jobb szövetség, ha az szabadon van, de egy felizgatott, megvesztett legénnyel, aki harap, összekötve lenni, jobb ha az kényszerzubbonyban van. És még arra is gondoltak azok a mi okos politikusaink: No milyen öröme lesz ebből a mi függetlenségi pártunknak. Végre egy rés a közös ügyeken! Hogy fog örülni Justh Gyula, az öreg Madarász apó és a többiek! Mert ahol egy rés lehet, ott lehet később kettő és a többi meg a többi... De hát mért is ne örülhetnének egyszer ezek a jó emberek is? És miért

ne örülhetnének mindnyájan az ő örömeiknek? Hiszen ami szívünk is afelé huz, amiről ők kiabálnak.

Szóval, így okoskodtak a mi politikusaink. S ez alatt az idő érlelte az osztrák abszolutizmust. A burg politikusi is erre hajlottak a mult vasárnap nevezetes délelőttjén. Mert mire való is lett volna fenntartani az osztrák alkotmányt, mely az ő szemükben engedetlen, csökönyös, rakoncátlan — a mi szemünkben pedig a Falkenhayn-féle indítvány és a többi jelenetek óta, ugvís csak szégyene az alkotmányoknak és egy operettei randa dolog. Az abszolutizmus legalább komoly valóság, oly faktorokkal, akikkel számolni lehet.

Ez volt tehát vasárnap délelőtt a dilemma: Az alkotmányon kívüli Ausztria Badenivel, vagy az alkotmányosság folytatása Welsersheimbball?

És ezt senki sem dönthette el jobban, mint Bánffy. Nem tudjuk, nem hallottuk senkitől, de pszichológiai bizonyosság, hogy a király megkérdezte tőle:

— Garantírozza ön, hogy a külön rendezkedési törvény simán megy keresztül Magyarországon?

Bánffy mit felelhetett erre? Csak azt felelhetette:

— Nem garantírozhatom felség.

... Mert már fujtak a nagy hidegek épen az ellenzéki lyukakból. A függetlenségi lapok betűi közül apró kígyók, mérges csecsemő viperák emelgették a fejeiket és nagy bánkódással sziszegték, hogy az osztrák alkotmánynak meg kell lenni, mert hát így akarta azt Deák Ferencz (egyszerre nagyon okos ember lett ő nekik is Deák Ferencz) és ha nem így lesz, hát akkor... majd...

A nyugodt tárgyalást nem lehetett Magyarországon garantírozni, mert az ellenzéknek az első szenvedélye az, hogy a Bánffy feje ne legyen sima — az csak másodsorban érdekli, hogy ő közelebb jut-e céljához.

Ennélfogva Bécsben eldőlt a koczka, hogy Magyarország hangulatát kimélve, tovább folytatják Ausztriával az alkotmányosdit s miután Welsersheimb nem vállalta el a kabinet-alakítást, Gautsch báró lépett az ügyek élére.

Erős idegek számára való jelenet volt az, mikor jött a felesége, jött a lánya, már maga is gyermekek anyja: tanulásra a férj és az apa ellen. A jó ötvenes ember könyezett, az asszony sirt, sirt a leány is s a vádlott zokogva biztatta őket:

— Mindönt mögvalljatok, Isten szerint...

Az embert egyébkint másodsor is fölmentették, mert kitént, hogy néhány nappal elévült az ügy. A nazarénus, aki abban a hitben volt, hogy talán már ki sem jut a börtönből elhagyatott pusztai családjához, összetett kezekkel hálálkodott:

— Áldja meg az urakat a fenséges isten.

Hát ilyen emberek vannak közöttük, azaz hogy ilyen mind. Valóságos tisztító tűz nekik a biblia, amelynek írásai szerint élnek. Ezek közé a szocializmus, amit a kódorgó szónokok terjesztenek, ugyan soha be nem üt. Semmi bajuk nekik az állammal. Az igazságügyminiszternek semmi dolgot nem adnak, mert nem tesznek a törvény ellen, a pénzügyminiszternek jó katonái, mert pontosan fizetik az adót, bár a fogyasztási adók az ő révükön sohasem emelkednek (valószínűleg azért is telik nekik amarra az adóra,) csak épen a honvédelmi miniszternek nem akarnak katonái lenni. Ez az, amin a Károli Gáspár bibliabeli szeljegyzetével segíteni kellene és segíteni lehetne is. Nagyobb dolgokat is nyelbe ütöttek már okos emberek ebben az országban s miért ne akadna épen erre a dologra egy okos ember?

Tömörkény István.

És már most mit nyert Ausztria ezzel?

Egy bajból kettőt. Badeni felizgatta a németeket, Gautsch fel fogja izgatni a cseheket és lengyeleket. Mert vagy visszavonja a nyelvrendetet vagy nem. Ha vissza nem vonja, a németek obstruálnak, ha visszavonja a szlávok obstruálnak s lesz két ingerült nemzetiség egy helyett. Bécs helyett Prága jön forrongásba.

Olyan naiv hitben csak nem lehet, hogy az osztrák pártokkal a mostani viszonyok közt csak úgy ingyen, a magyarok iránti rokonszenyből csinálhat paktumot a provizórium békés megszavazására.

Csak egyetlen egy eset képzelhető, hogy ő, mint német és el nem koptatott ember, ügyesebben és könnyebben vihet keresztül egy parlamentit csinyt.

De akkor tessék aztán azt az alkotmányosságot megnézni s a szenvedélyeket, melyek forradalmi lánggal gyulnak ki.

És végül még iktassuk ide, hogy mi magyarok mit nyertünk?

Kifogytunk jobban az időből.

Látjuk tovább vonaglani ragályossá fejlődhető betegségében ezt a nyomorult alkotmányosságot.

S állunk szemben, ha minden a legjobban megy, olyan kiszámíthatatlan, fejvesztett népképviseléssel, mely telve van irántunk gyűlölettel, rosszakarattal, — s melylyel a legvitálisabb érdekekben mégis harmóniába kell jutni.

Hát nem jobb volna nekünk magával egy jó királlyal önállóan végezni a dolgunkat, mint annak egy gonosz parlamentjével? M. K.

A delegációk.

A magyar delegáció gróf Szapáry Gyula elnöklésével ma tartotta harmadik nyilvános ülését, amelyen a közös kormány tagjain kívül jelen voltak báró Bánffy Dezső, Lukács László és báró Fejérváry Géza magyar miniszterek is. A nyilvános ülés iránt, amelynek napirendjén a *külügyi jelentés* tárgyalása volt, még a bécsi események zajlása közepette is nagy érdeklődés mutatkozott s az ülés megnyitásakor a karzat már zsufolva volt.

Az érdekes ülésről a következő telegramm számol be:

Az ülés megnyitása után az *elnök* bejelenté, hogy a beteg Papp Géza helyett Adamovics Bélát hívta be s hogy a hadügyminiszter holnapra meghívta a delegáció tagjait a felixdorfi lövőtér megtekintésére.

Megválasztják ezután a hetes egyeztető albizottságba: Széll Kálmánt, Falk Miksát, Hegedüs Sándort, Münnich Aurélt, Szerb Györgyöt, Palszky Ágostont és gróf Teleky Sándort.

S most következik a *külügyi jelentés* tárgyalása.

Falk Miksa előadó a terjedelmes jelentést csak két rövid megjegyzéssel akarja teljesebbé tenni. Az egyik vonatkozik az európai Keleten mutatkozó helyzetre, mert a lefolyt évben csakis a Kelet ügyei voltak azok, amelyek kizárólag foglalkoztatták az európai nagyhatalmakat. A Kelet belső helyzetére nézve nem állott be változás; mindazonáltal kedvezőbb változás konstataálható. Az európai hatalmak Törökországgal szemben egyetértőleg lépnek fel s remélni lehet, hogy ez nem muló jelenség, hanem hogy állandó szabályt fog képezni a Keleten felmerülő bármely kérdésre nézve. Így talán lehetségessé válik, hogy Törökországban az oly régóta sürgetett reformok valahára életbe lépnek.

Ez a kedvező változás leginkább ama szívélyes egyetértésnek köszönhető, mely újabb időben monarchiánk és Olaszország közt létrejött. Mintegy két évtizeddel ezelőtt, ily egyetértés létesítésére Oroszország részéről történtek kísérletek. Oroszország akkoriban az ugynevezett érdekszférák kettéosztását hozta javaslatba, amely szerint a Kelet egyik részében Oroszországot, másik részében pedig monarchiánkat illette volna a túlnyomó befolyás. Azon időben hatalmas befolyások érvényesültek ezen alap elfogadása mellett; de az akkori külügyminiszter,

esett szilva amazé. A nazarénus átjön ebbe a szőlőbe, de csak a maga szilvájáért, eminnen átlépnek az ő birtokába, de csak az emide való almáért. Oly igen egyszerű dolog ez és mégis olyan furcsa.

Továbbá a maga hite betartása mellett van-e, aki a világi törvényeket úgy betartaná? Ha valamit tett, maga jelentkezik büntetésért. Ez irányban legszebb példájuk annak az egyszerű pusztai embernek az esete, akinek pörét pár hónapja tárgyalta a szegedi törvényszék. Tíz év előtt részeg fejjel agyonlőtt egy embert. Akkor pörbe fogták, ő tagadott, a tanúk nem vallottak ellene s föl is mentették a vád alól. Mikor az ember az új hitre tér egész háza népével együtt, első dolga a lelki tisztálkodás. Ez a bűnök bevallásában és bocsánatkérésben áll. Ismert dolog, hogy az új nazarénus bevallja a tolvajlást, amit elkövetett s visszatéríti a tulajdonosnak az ellopott holmit. Ez is szép, de amit ez az ember tett, több ennél. Neki első dolga volt odaállni a bírak elé s azt mondta: Nem jól ítéltetek ám én fölöttem akkor, mert mégis csak én lőttem agyon azt az embert. És újból kezdték a pört, az ember bevallott mindent s csak azzal védekezett, hogy ittas volt.

— Talán nem is volt az? — kérdezte a bíró.

— Az voltam, kéröm. Bevallanám, ha csak úgy volna, mert nálunk a bünbocsánat nem úgy teljes. Hanem valósággal úgy van, hogy borívó ember voltam én akkor.

boldogult gróf Andrássy Gyula, ezt visszautasította, kijelentvén, hogy ez az alap merő ellentétben áll keleti politikánk programjával, mert ő nem a preponderancia megosztását óhajtja, hanem éppen ellenkezőleg, monarkiank részére a Kelet egyik részében sem akar túlnyomó befolyást igénybe venni, de viszont más hatalomnak sem engedne megily túlnyomó befolyást.

Oroszország akkoriban nem volt hajlandó monarkianknak ezen alapon nyugvó keleti politikájához csatlakozni s egyszer kísérletet is tett a maga nézeteit nélkülünk érvényre juttatni és azon következetességnek, amelyvel nemcsak gróf Andrássy Gyula, hanem utódjai is az imént vázolt politikai programhoz ragaszkodtak, leginkább az a negatív eredménye volt, hogy Keleten nem történetelt olyasmiról, ami az általunk föllállított elvekkel ellentétben állt volna. A jelenlegi külügyminiszternek jutott az a szerencse, hogy pozitív eredményrel is dicsekedhetik, amennyiben szorosabb egyetértés jött köztünk és Oroszország közt létre oly program alapján, amely csaknem szóról-szóra megegyezik azzal, amelyet körülbelül két évtizeddel ezelőtt gróf Andrássy Gyula állított föl.

A követett politikai irányt föltétlenül helyesnek tartja és a külügyminiszteriumnak 1898. évi költségvetését általánosságban a részletes tárgyalás alapján elfogadja. (Általános élénk helyeslés.)

Gróf Apponyi Albert magáévá teszi úgy az indítványt, mint az előadónak elismerését a miniszter és gróf Andrássy Gyula iránt. A külügyminiszter nyilatkozatai három csoportba foglalhatók. Az első csoport vonatkozik a legközelebbi multhban történt eseményekre és az európai koncertnek ezekkel szemben történt állásfoglalására. A második csoport vonatkozik a jelenlegi általános politikai helyzetre, a harmadik csoport pedig a jövő perspektíváival foglalkozik.

Az elsőről nem sok mondani valója van. Elismeri, hogy nem a monarkiank külpolitikáján és kezdeményezésén múlt az, hogy Keleten a háboru teljesen elkerülhető nem volt, de viszont el kell ismerni azt is, hogy a háboru lokalizálása és az általános konfliktáció elkerülése igen nagy mértékben a mi külpolitikánk kezdeményezésének és erélyes magatartásának köszönhető.

Ami a második csoportot illeti, meglegeződéssel üdvözlö a hármasszövetség rendületesen szilárdaságára vonatkozó kijelentést, valamint azt, hogy a hármasszövetség nemcsak nem áll utjában annak, de előmozdítja azt, hogy a többi hatalmasságokkal barátságos viszonyt tartsunk fenn. Különös meglegeződéssel fogadta azonban az Oroszországgal létrejött szívélyesebb viszonyról szóló jelentést. Apponyi ezután az orosz szövetséggel foglalkozik, mondván, hogy Magyarország hosszú ideig bizalmatlansággal viseltetett az Oroszországhoz való közeledés iránt. Rámutat azután arra, hogy ez a bizalmatlanság nem is volt alap nélkül való, a mint ezt a Németország és az Oroszország között fönnállott titkos egyezmény bizonyította. Most azonban a megegyezés loyális módon és azon alapokon jött létre, amelyek teljesen megérdemlik a bizalmat.

Ami a harmadik csoportot illeti, azt a veszélyt, amely bennünket a tengerentuli konkurrenzia folytán fenyeget, erre nézve megjegyzi, hogy egykor az európai hatalmak gazdasági egyesülését elérhetetlen ideálnak tekintették. Most azonban, a mikor az amerikai verseny olyannyira fenyeget bennünket, amikor az ugynevezett sárga emberek a minimális megélhetést alig-alig biztosító munkabérei folytán a tengerentuli konkurrenzia oly nagy veszélyt rejt magában az európai államokra nézve, most egyesülésre és komoly ellenállásra ínt bennünket nemcsak a mezőgazdaság, hanem más produkciók terén is. Feltételezzük, hogy a miniszternek e tekintetben való nyilatkozatai támaszra találnak a többi európai államok felfogásában is, s hogy az e tekintetben kifejtendő akció nem marad ideális. Éppen azért az összes előterjesztéseket elfogadja.

Gróf Tisza István elismeréssel adózik a külügyminiszternek. Felemlíti, hogy a monarchia intervenciója már évekkal ezelőtt is megakadályozott egy keleti háborut, de akkor több bizalmatlan-

ság járt ez intervenció nyomán. Most azonban, hogyha lokalizálták a háborut, úgy ez arra vezethető vissza, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország között eltűnt az ellentét. Ez örök dicsőségére szolgál a császár lovagias magatartásának. A nemzet ama bizalomhoz, amelyvel Európa a béke fenntartása iránt viseltetik, valamint az Oroszországhoz való közeledéshez tiszta örömmel csatlakozik. Ez mutatja különben, hogy monarchia külpolitikája teljes öntudattal és önbizalommal halad előre. De az öntudatnak és önbizalomnak nem is szabad hiányozni, tekintettel a monarchia belsejében fenálló különböző jelenségekre. Nem akar az osztrák viszonyokkal foglalkozni. Ebben a tekintetben Ausztria ép oly önálló és független, mint Magyarország. Csak azt a szemrehányást akarja elhárítani, mintha Magyarország kárörömmel nézné az Ausztriában felmerült jelenségeket. Nem szabad azokat kicsinyelni, de viszont nem szabad tulbecsülni sem, mert a pártkülzdelmek mindig hoztak hasonló jelenségeket felszínre. Azt sem szabad azonban szem elől tévesztetni, hogy azok a monarchia külpolitikai nagyhatalmi állására kedvező benyomást nem gyakorolnak. De ezzel szemben azt sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy Magyarországon a viszonyok eljesen konszolidáltak. Ez biztosítékát nyújtja annak, hogy ezeken a nehézségeken is túleszünk magunkat.

Miklós Ödön reméli, hogy a miniszter gazdasági perspektívája nagy ideiglenes, átmeneti, hanem komoly és tartós munkálkodás lesz.

Gáll József szintén örömmel üdvözlö az Oroszországhoz való közeledést és azután rámutat a román király budapesti látogatásának nagy jelentőségére.

A delegáció ezután a külügyi költségvetést általánosságban és részleteiben megszavazta.

Következtek azután a zárszámadások, amelyekről Hegedűs Sándor referált. A bizottság ezeket is egyhangulag, vita nélkül szavazta meg.

Az egyesült négyes albizottság jelentését (a boszniai költségvetésről) Münnich Aurél adta elő, akinek rövid előadása után a bizottság ezt is egyhangulag elfogadta.

Ezzel a mai ülés véget ért.

Az osztrák delegáció teljes ülése ma délután szintén tudomásul vette a külügyi jelentést.

Ma osztották szét a magyar delegáció hadügyi albizottságának terjedelmes jelentését is, mely a közös hadügyminiszterium 1898. évi rendes és rendkívüli költségvetéséről, továbbá a tavalyi esztendőre kért póthitelről tartalmazza mindazt, ami az albizottság ülésein tanácskozás tárgya volt. Kiterjeszkedik a jelentés természetesen a tavalyi delegációs határozatokról szóló miniszteri válaszokra is, amelyeknek során különösen a magyar ipar részesedésének kérdésével foglalkozik terjedelmesebben. Itt a jelentés az albizottság ismeretes határozata értelmében fölveti a következő határozati javaslatot, melyet a delegációnak is elfogadásra ajánl:

„Az országos bizottság a közös hadügyminiszter választás tudomásul veszi azzal, hogy a cs. és kir. hadsereg ruházati és szerelési tárgyainak szállításánál a magyar ipart megillető részesedés jövőre is ennek biztosítottassék, hogyha pedig a magyar kisipar a neki szánt részt valamikor igénybe nem venné, akkor ezen rész a különböző gyárak lehető tekintetbe vételével szintén a magyar iparnak engedessék át.“

Egyébként a jelentés a hadügyi kormány összes előterjesztéseinek elfogadását hozza javaslatba.

KÜLFÖLD.

Az osztrák helyzet.

A hivatalos *Wiener Zeitung* ma nem tartozott ama kedvelt újságok közé, amelyeket az olvasó ember a legnagyobb meglegeződéssel tesz le a kezeiből. A bécsi németiség legalább nagyon sokálta azt a dicséretet, amelylyel a császár a távozó Badent minden elszenvetett kellemetlenségeért kárpótolta. Mert a ma megjelent császári kézirat csakugyan a legmelegebben bucsuztatja a volt miniszterelnököt, sőt

(ugy mesélik az osztrák fővárosban) a császár a Szent-István-rend nagykeresztjével is ki akarta tüntetni, de Badeni ezt maga sem látta tanácsosnak, nehogy még bukása után is maga ellen ingerelje a haragos németiséget. A többi minisztert bucsuztató legfelsőbb kézirat már nem lép ki a szokásos formákból és téves volna azt hinni, hogy az újabb alkalmazásra vonatkozó fentartás a Felső különösebb kegyét jelezné. Ausztriában minden elbocsájtott miniszter azontul is miniszter marad, csak éppen *ausser Dienst*. S ez a fentartás a hat császári kézirat közül csak abból hiányzik, amely a volt vasutügyi miniszterhez van intézve, mert lovag Guttenberg egyszerűsrend altábornagy s így tovább is szolgálatban marad.

A mai nap híreit bécsi tudósítónk telefon-jelentése alapján a következőkben állítjuk össze:

A császári kéziratok.

A Badeni-kormány tagjaihoz intézett legfelsőbb kéziratokat ma közli a hivatalos *Wiener Zeitung*. A kéziratok közül szokatlannul meleg hangjával kiválik az első, melyet a császár a volt miniszterelnökhöz intézett.

Ez így hangzik:

Kedves gróf *Badeni*!

Attól a naptól kezdve, melyen felszólításomnak eleget téve, a kabinetalakítást elvállalta, az ősszminiszteriumnak most bekövetkezett lemondásig folyton tanujelét adta, hogy őt csak az az egy óhaj vezérelte, hogy Nekem és az állam javának a legjobb szándékkal és minden erejével szolgáljon.

E magas cél követésében tanusított odaadó hűségéért, fáradságos tevékenységéért, a közügyek érdekében tanusított lankadatlan és áldozatkész buzgalmaért, valamint loyális készségeért és ragaszkodásért önmagát a legmelegebb elismeréssel mondok köszönetet és biztosítom őszinte változatlan jóakaratomról.

Ferencz József s. k.

A kabinet többi tagjaihoz intézett legfelsőbb kéziratok a Badeni ellenjegyzésével jelentek meg és így szólnak:

I.

Kedves lovag *Bilinszky*!

Midőn őnt saját kérelmére pénzügyminiszteri állásától felmentem, egytural a súlyos körülmények között teljesített kiváló szolgálataitért teljes elismerésemet fejezem ki és fentartom magamnak a szolgálatban való újabb alkalmazását.

Bécs, november 30.

Ferencz József s. k.

Badeni s. k.

II.

Kedves gróf *Ledebar*!

Midőn őnt földmívelésügyi miniszteri hivatalától felmentem, hazafias odaadással teljesített kiváló szolgálatainak elismerésül *vaszkoronarendemnek első osztályát* díjmentesen adományozom.

Bécs, 1897. november 30.

Ferencz József s. k.

Badeni s. k.

III.

Kedves gróf *Gleispach*!

Midőn őnt kérelme folytán igazságügyminiszteri állásától felmentem, indítatva érzem magamat önmagának a szakmájabeli nagy feladatok érdeműs előmozdításáért teljes elismerésemet kifejezni és fentartom magamnak a szolgálatban való újabb alkalmazását.

Bécs, november 30.

Ferencz József s. k.

Badeni s. k.

IV.

Kedves báró *Glanz*!

Midőn őnt saját kérelme folytán kereskedelmi miniszteri állásától felmentem, egytural kiváló szolgálatait elismerésül *első osztályú vaszkoronarendemet* önmagának díjmentesen adományozom és fentartom magamnak a szolgálatban való újabb alkalmazását.

Bécs, nov. 30.

Ferencz József s. k.

Badeni s. k.

V.

Kedves dr. Rittner!

Midőn önt kérelme folytán lengyel miniszteri állásától felmentem, egyúttal irántam teljesített kiváló szolgálatait elismerésül *vaskoronarendemet* adományozom önnek, fentartva magának a szolgálatban való újabb alkalmazását.

Bécs, november 30.

Ferencz József s. k.
Badeni s. k.

VI.

Kedves altábornagy lovag Gattenberg!

Kéréséhez képest felmentem önt vasutügyi miniszteri állásától és teljes elismeréssel emlékezem meg odaadó buzgalommal teljesített szolgálatairól, melyek méltánylásáért *vaskoronarendem első osztályát* díjmentesen adományozom önnek.

Bécs, november 30.

Ferencz József s. k.
Badeni s. k.

Mint bécsi tudósítónk jelenti, a császár ma délelőtt gróf Badeni Kázmért hosszabb magánkihallgatáson fogadta.

A Gautsch-kabinet.

Ma közli a hivatalos lap azt a legfelsőbb kéziratot is, amely az új miniszterelnökkel tudatja, hogy a felség összes előterjesztéseit elfogadta. A legfelsőbb kéziratnak ez a szövege:

Kedves báró Gautsch! Amidőn javaslatait elfogadom, egyúttal megbízom önt a belügyminiszterium vezetésével és újból kinevezem gróf *Welsersheimb* Zenó tábornagyt honvédelmi miniszteremmé, vasuti miniszteriumom osztályfőnökét, dr. *Wittek* Henrik lovagot, vasuti miniszteremmé, dr. *Böhm-Bawerk* lovagot, a közigazgatási bíróság tanácselnökét, pénzügyminiszteremmé, gróf *Baillet de Latour* Vincze kultuszminiszteri osztályfőnököt vallás- és közoktatásügyi miniszteremmé, dr. *Körber* Ernő belügyminiszteri osztályfőnököt kereskedelmi miniszteremmé, dr. *Ruber* Ignác igazságügyminiszteriumi osztályfőnököt igazságügyminiszteremmé és gróf *Bylandt-Rheidt* Artur kultuszminiszteriumi osztályfőnököt földmívelési miniszteremmé.

Ide csatolom, további intézkedés végett, a hozzájuk intézett kéziratokat.

Ferencz József s. k.
Gautsch s. k.

Az új miniszterek ma délelőtt tették le az esküt az uralkodó kezébe. A miniszterelnök eskütételén gróf *Auersperg-Traun* főkamrás és gróf *Goluchowski* külügyminiszter intervniált, a többi miniszter fölesketésén a főkamrás és a miniszterelnök. Az esküformát báró *Haucschild* közoktatásügyi miniszteri tanácsos olvasta föl. Az eskütétel után ő felsége a kihallgatóteremben fogadta a miniszteriumot és minden egyes minisztert megszólításban részesített. Azután külön-kihallgatáson fogadta Gautsch miniszterelnököt. Délelőtt kilencz órakor ő felsége gróf *Goluchowski* külügyminisztert fogadta.

Gautsch ma délelőtt hivatalosan megkezdte a tárgyalást a jobboldali pártvezérekkel; a parlamenti körök széptikusan nézik ezt a tárgyalást és nem hiszik, hogy eredményre fog vezetni. A helyzet ép oly bonyodalmasnak látszik, amilyen a múlt héten volt. Senki sem tudja, hogy mit hoz a legközelebbi nap. A helyzet kulcsa a lengyelek kezében van. Ezek előbb ígéreteket akarnak kapni és csak azután mennek bele a tárgyalásba. Gróf *Stürgkh*, aki tegnap délután tárgyalta Gautschsal, mára összehívta az ellenzéki pártvezéreket, akik bizalmi férfiakat fognak választani a miniszterelnökkel való tárgyalás megkezdése végett.

Az alkudozások.

Báró *Gautsch* miniszterelnök ma beható tanácskozást folytatott a jobboldali pártok vezérével. A tanácskozás, mely csupán eszmecsere-számba mehet, egy óránál tovább tartott s konkrét kérdéseket nem vontak be a tárgyalások keretébe, amelyeket holnap folytatnak.

Az ellenzéki pártok ma közös értekezletet tartottak, amelyben a követendő eljárásra vonatkozólag teljes megegyezés jött létre. Az ellenzék is azon van, hogy a parlamentbe a normális állapotok visszatérjenek. Az

egyek pártok azonban fentartották maguknak, hogy a velük leginkább rokon-párttörésekkel tárgyalásokba bocsátkozhassanak, a velük való egyesülés céljából. A *Schönerer-csoportot*, amely a mai tanácskozásban nem vett részt, már is felszólították, hogy csatlakozzauak az egyesülő ellenzékhez.

A miniszterelnöknek a jobboldal vezérével folytatott tárgyalásairól azt beszélük, hogy a miniszterelnök nyilatkozatai a többségi pártokra kedvező benyomást tettek.

Az ellenzéki pártvezérekkel a miniszterelnök holnap fog értekezni.

Az ó-csehek manifesztuma.

Ma már az ó-csehek is manifesztumot tettek közzé, amelyet *Rieger* írt alá. Ez a manifesztum arra a következtetésre jut, hogy az események igazolták a cenzál-parlament tehetetlenségét s ennélfogva a tartománygyűlések autonómiáját kell kibővíteni.

Forrongás Prágában.

Megdöbentöek, de nem meglepőek azok a hírek, melyek arról beszélnek, hogy Prágában egészen forradalmi karakterrel tört ki a szláv-ság fölháborodása a *Badeni*-kormány hirtelen bukása s a *Gautsch* báró miniszterelnöki kinevezése miatt.

A prágai forradalom, mint legtöbb történeti előzője, az alsóbb néposztályok féktelen erőszakoskodásával, zsidóüldözéssel, fosztogatással kezdődik.

Hogy az izgalom s annak tetteles nyilvánulata rendkívül komoly és veszélyes, bizonyítja az a tény, hogy a rendőrség mindjárt kezdetben erőtlenné mutatkozott s Prága egész nagy helyőrségének fegyverbe kellett állania, hogy szembeszálljon a felbőszült cseh zavargókkal.

A tömeg nem csak ellentállott, de kövekkel meg is támadta a kivonult katonaságot, mely erre több helyütt irtó sortűzzel válaszolt.

A prágai véres nap egyszerre agyonütötte az összes szó- és tintafecsérlő parlamenti purparlékat s azt jelenti be sűrű fegyverroppogással, haldoklók ordításával: hogy az Ausztria sorsára döntő fontosságú német-szláv faji harc fejlődésében elérkezett a tettek órája.

A forrongásról távirataink a következőket jelentik:

Kaftan és *Breznowsky* ifjucseh képviselők a mai délután folyamán Bécsben fölkeresték *Gautsch* miniszterelnököt és panaszkodtak, hogy a német diákok Prágában provokálják a cseheket és *Dörfel* prágai rendőrfőnök is pártosan viselkedik. Az új miniszterelnök azt jegyezte meg, hogy mindent el fog követni a rend helyreállítására, de másrészt a cseh képviselők is tehetnének valamit az izgalom lecsillapítására.

Közben prágai hírek egészen mást mondanak, mint a panaszos cseh urak. A ma érkezett telegrammok szerint a közönség csak reggel tapasztalhatta, hogy milyen rombolást vitt véghez tegnap a fel-dühödött csöcselék. Nyilvánvaló, hogy a tüntetés szervezve volt és első sorban a németek és a zsidók házaik akarták elpusztítani. A csöcselék egész éjjel azt kiabálta:

— *Üssétek le a zsidókat!*

Ma délelőtt is, már jóval kilencz óra előtt, óriás néptömeg töltötte meg a *Venczel-teret* s innen báró *Aerenthal* palotájához vonult s itt újra kezdett rombolni és pusztítani, ökölnyi kövekkel hajigálta az ablakokat, összetörte a butort és a megbecsülhetetlen értékű műtárgyakat szétrombolta. A rendőrség csak a csöcselék elvonulása után jelent meg. A tömeg ma délelőtt újra megrohanta a *Schlaraffia* épületét, bezulta a német tornaterem ablakait és még sok más épületben is garázdálkodott. A németek nagyon félnek és nem mernek az utcára kimenni. A német iskolákban nincs előadás, mert egyetlen ablakuk sem maradt épen. A tüntetők száznál több háznak az ablakait beverték s ma este a zsidók házaik ellen készülnek.

Déli tizenkét órakor a tüntetők megint a német színházat rohanták meg; egy órakor meg az a hír terjedt el, hogy a zsinagógát fogják megostromolni. Nyomban katonaságot vezényeltek ki, de a tüntetők nem a zsinagógát, hanem a *Vrsoviczi* német iskolát akarták megrohanni, ahonnan aztán a katonaság elsöpörte őket. Dél óta egyáltalán szakadatlan katonai őrzatok czirkálnak az utcákon s nincs őrizetlenül egyetlen utca sem. A rendőrfőnök is szigorú kiáltványt bocsátott ki, amelyben óva inti a lakosságot minden tulkapástól, de azért az egész város egy izgalom.

A cseh lapok külön kiadásokban izgatnak a németek ellen. A tüntetők zöme csöcselék. A németek körében a félelem és az elkeseredés egyre nő. Számos ékszerész már a délelőtt folyamán bezárta üzletét, a legtöbb utcában ki sem merték nyitni az üzleteket vagy pedig cseh zászlókat aggattak az üzletek elé, hogy a tüntetők elől a kirakatokat megvédjék. A cégétáblákat — még német üzlettulajdonosok is — cseh felirásokkal látták el, csakhogy a csöcselék nyugton hagyja.

Még délelőtt történt, hogy mintegy száz ember, adott jelre, megrohanta *Schreiber* zsidó fehérműkereskedő üzletét s egy, a *Ferdinandstrassen* levő női divatárúüzletet is teljesen kifosztott. Rendőrség nem mutatkozott a fosztogatás színhelyén. A tüntetők a kirakatok üvegtábláit zsebeikben elrejtett kövekkel dobálják meg.

Minden tudósítás egybehangzón jelenti, hogy Prágában most veszélyes az utcákon németül beszélni.

Egy előkelő német ügyvédet, aki barátjával az utcán fenhargon beszélt németül, a csöcselék feltartóztatta s a tömeg ujjongása közben — leköpte.

A délutáni telegrammok a zavargásokról még a következőket jelentik:

Az új német színházat lovasság szállta meg. Az éneklő és üvöltő tömeget a *Venczel-teren* a lovasság kivont karddal verte széjjel és a viz-utcában, ahova menekült, egy szakasz gyalogság kergette szét szuronyokkal. A királyi szőlőhegyekről délután fél három órakor nagy kihágásokat jelentenek. Az *Aerenthal-palota* ablakait deszkákkal szegezték be és a német nyelvű utca-táblát, amely a palotán van, egy munkás levette. Midőn az előrenyomuló tömeg ezt észrevette, *Nazdar*-kiáltásokban tört ki. Az egyetemi intézetek a *Károly-teren* veszélyeztetvék és oltalmukra rendőrséget rendeltek ki. A cseh tanulók szláv lobogókkal vonulnak ki, sőt hőlgyeket is látni ilyen lobogókkal. A zsidó város katonai asszisztenciát kért.

Délután félötör azt jelentik, hogy a zavargások mind nagyobb mérvet öltenek. A volt zsidóváros egyes utcáiban némely háznak, amelyekon német cégétáblák vannak s amelyekben zsidók laknak, beverték az ablakait. A zsinagógát is kövekkel dobálták és ablakait beverték. *Vrsoviczbe*, ahová egy nagyobb tüntetőcsapat vonult, katonaságot küldtek. Most már kilencz zászlóalj van akcióban.

Szurony és sortűz.

Az éjjeli órákban tudósítónk ezeket telefonozza:

Az izgatottság egyre nő. Négy órakor hat, öt órakor már kilencz; hat órakor pedig már tizenkét gyalogzászlóalj vonult ki, pedig az egész prágai garnizon csak tizenegy gyalogzászlóaljából áll. A katonaság egyhelyre van koncentráltva s így legtöbbször elkésve érkezik a kirendelt helyre. A katonaság parancsnoka *Molnár* ezredes. A tüntetők *Czitokow* városrészben a katonaságot kigunyolták s kövekkel dobálták meg. A katonaság ekkor sortűzet adott s két ember halva maradt és számosan megsérültek. A sebesültek számát eddig még nem sikerült pontosan megállapítani.

A tüntetők délután az *Ujváros*, *Ó-város*, *Wienberg*, *Czitokow* városrészekben és *Versovecz* külvárosban a németek és zsidók üzleteit rohanták meg. Itt olyan garázda volt a csöcselék, hogy az árakat az utcára hordozta ki és felgyújtotta. Sok kereskedő néhány perc alatt koldusbotra jutott.

Gróf *Kinsky* palotáját — melyben az ó-város német gimnázium van — kövekkel dobálták meg. A „*Zam Prinzen*“ kávéházat megrohanták, s

egész berendezést az utcára hordták s felgyújtották; a tüzoltóknak is ki kellett vonulniok.

Délután négy órakor a csőcselék Czitskowban tüzet ütött ki a rendőrséget revolver-üvésekkel üdvözölve. A rendőrök ekkor szintén elővették revolvereiket és a most kifejlődött harcban számos halálozás és súlyos sérülés történt. Ziskowban is használta a katonaság lőfegyverét, még pedig akkor, amidőn a zavargók a Sellier és Bellot-féle gyutacs-gyárat meg akarták támadni. Itt két zavargó esett el. A rendelkezésre álló lovasrendőrség rögtön elindult oda.

Este 6 órakor tizenkét zászlóalj katonaság vonult ki. Smichovba zavargótömeg vonult, amely az ottani takaré- és kölcsönegyesület ellen támadást intézett. Az auriesdi kaszárnyából futó lépésben sietett oda a katonaság és elűzte a zavargókat. Schmichovban kifosztatták a német népiskolát. Midőn a rendőrség közbelépett, a zavargók lövöldözni kezdtek, mire egy rendőr fegyverét használta és keresztüllötte egyik zavargónak a karját. Ezt az egyént letartóztatták. Az Altstädter-ringen kifosztották a Kinsky-palotában levő német gimnáziumot. A katonaság és rendőrség lépett közbe és itt is elűzte a fosztogatókat. Erre a zavargók a Prinz-kávéháza nyomultak, amely az óvárosi városházával szemben van. A zavargók kirabolták a kávéházat, kihurcolták a butorokat és a berendezést az utcára és meggyújtották. A tűz veszélyeztette a körülfekvő házakat. A gyorsan kivonult tüzoltóság eloltotta a tüzet. A Langengasse-ban kifosztották a boltokat, egyebek közt egy aranyműves boltot is. A rendőrség a helyszínen volt ugyan, de mitsem tehetett a csőcselék ellen. A Brücklnél, ahol a katonaság oszlopokban volt felállítva, két követ és egy poharat hajítottak a katonákra. A vezénylő tiszt már-már lövetni akart a tömegre, de a rendőrfőfelügyelő kérésére haladékat adott. A Zeltaergasse-ban boltokat raboltak ki. A „Goldener Engel” és „Blauer Stern” szállodák ablakait beverték. A Jungmannsasse-ban is megkezdtek a fosztogatást. Richter átjáró házat elzárták. A tüntetők megkísérelték a kapu betörését, de ez nem sikerült nekik.

Ziskowban a Velesladin-utcában felgyújtottak egy házat, de sikerült a tüzet eloltani. 11 óra tájban, mikor a belvárosban nyugalom állott be, a csapatok nagy részét onnét vissza vonták s csak a veszélyeztetett pontokon hagytak éjjelre őrséget.

A mentő-egyesület a mai napon 38 nehéz sebesültnek nyújtotta az első segélyt. A sebeket nagyjából kard és bajonét okozta. Weinberg városrészben egy asszonyt egy kardszúrás oly súlyosan sebesített meg, hogy meghalt.

1/2 órakor minden csendes. Az utcákon egy-egy tiszt vezénylete alatt 10—12 katonából álló őrcsapatok czirkálnak.

Zavargások Pilsenben.

Már tegnap is kisebb mérvű csoportosulások voltak Pilsenben. Hatósági rendeletre ma azután őrizet alá vették az összes német épületeket. Este 6 óra tájban egy csapat sühancz vonult a városháza elé és nemzeti dalokat kezdett énekelni. Csakhamar 2—3000 főnyi tömeg verődött össze, mely a német tornacsarnok elé vonult s annak ablakait beverte. A Waldeck-szállodában egy nagy tükröablakot romboltak szét. A rendőrség a zavargókat kivont karddal kergette szét. A követ hajigálók egyikét letartóztatták. A német színháznál szintén kivont kardokkal kergették szét a zavargókat. A tömeg most újból a városháza elé vonult és ki akarta erőszakolni az elfogott tüntető szabadonhocsátását. Ez nem sikerült, beverték a városháza ablakait.

A Dreyfus-ügy.

A Place Vendome-on lakik Pellieux tábornok, akinek a kezében vannak a Dreyfus-Esterházy vizsgálat adatai. Hogy mi történik odabenn, arról semmi bizonyosat nem tud a világ. Csak azt látják, hogy hol Pignard ezredes, hol Esterházy őrnagy jönnek-mennek. Azonban míg Pignard ezredes ugyanazon melankólikus komolysággal jár, kel, addig Esterházy arczáról eltűnt a régi szorongó izgató

kifejezés és szinte vidáman, gunyorosan viselkedik. Ebből természetesen mindenki azt következteti, hogy az ő ügye jól áll.

Azonban a *Patric*, dacára a teljes zárkózottságnak, mely alatt a Pellieux tábornok vizsgáló működése folyik, mégis biztos forrásból eredőnek állítja azt az információját, hogy Pellieux tábornok a következő kétrendbeli kijelentést fogja tenni:

1. Dreyfus Mathieunek Esterházy őrnagy ellen emelt vádjai — a bizonyítékok elégtelen volta miatt — nem alkalmasak arra, hogy további vizsgálat folyjon.

2. Ama levelek, amelyeket Esterházy őrnagynak tulajdonítanak, a Dreyfus-per dolgaitól távol állanak és katonai vizsgálat vagy becsületbíróági eljárás alá tartoznak.

Ezenközben az Esterházy pártján levő lapok Dreyfus Mathieu ellen ádáz harcot folytatnak, akit megvesztegetőnek nyilvánítanak s ki pénzével csinálta az egész megújult Dreyfus-ügyet s a zsidók komplotját vezette.

A *Libre Parole* pláne írásban és képen bizonyítja hogy Dreyfus Mathieu még katonai hatalom is a katonaságban, amennyiben Belfort fölött egy várkastélyt épített, amelynek tornya uralkodik Belfort egy erődje fölött. Sőt ennek a várkastélynak titkos földalatti utja van abba az erődbe. Így tehát — a *Libre Parole* szerint legalább — Franciaország kulcsa, háboru esetén, Dreyfus Mathieu zsebében van. A várkastély tornyán egy fényjelző telegráfia van berendezve, optikai telegráfia. Az őre pedig egy német. A katonai hatóság már tiltakozott volna ezen belforti várkastély különösségei ellen, hanem Grumbach, a katonai titkos rendőrség főnökének kezén valahogy megsemmisült. Ez a Grumbach pedig nemcsak zsidó, hanem unokatestvére a Dreyfusoknak. Ily fantasztikus régiókba csapnak már a hecczek hőbortjai.

Azonban Dreyfus exkapitány javára — mázsás súly esett a serpenyőbe. Zola, aki most már egyenesen követelőző lép fel.

A *Figaro* mai számában a nagy regényíró azt mondja, hogy Dreyfus kapitány pörét új vizsgálat tárgyává kell tenni. Azután így folytatja:

Érzi ezt minden józanészű és igazságosan gondolkodó ember nemcsak Franciaországban, de az egész művelt külföldön is.

Kezembe veszem a tollat egy szerencsétlen, ártatlanul szenvedő ember érdekében és harcolni fogok addig, amíg az igazságot diadalra juttatom, ha mindjárt az egész közvéleménnyel kellene is szembeszállanom.

A cikket így végzi Zola: Hogy bűnös személyeket fedezzenek, valóságos bünt követtetnek el Franciaországgal, amennyiben csalódásba ejtik Dreyfus fölött, aki egy nem általa elkövetett bűnért lakol.

Az *Éclair* beszélgetést közöl Zolával, ki azt mondta, hogy anyagi bizonyítékai vannak Dreyfus ártatlansága mellett és feladatul tűzte ki magának, hogy kiszabadítja a bagnóból.

A *Figaro* szerint Esterházy elismeri a közzétett levelek hitelességét, kivéve azt, amelyben azt a kívánságát fejezi ki, hogy ulánus kapitány akar lenni.

Walsin-Esterházy őrnagy tudvalevőleg azzal védekezik, hogy az áruló okmányokon az ő írását Dreyfus papíron való áttükrözéssel (magyarul: pauzálással) hamisította, még pedig úgy, hogy egyes szavakból összeállította a mondatokat. Emile Gauthier, az ismert író, lapját, a *La Science française*-t megbizta, hogy az ő kéziratából „pauzáljanak” át ilyen hamisított levelet — ha tudnak. A szerkesztőség össze is állította ezt a hamisítást s lefotografáltatta:

Tisztelt uram!

Főlhatalmazom annak kijelentésére, hogy én vagyok a legnagyobb számár. Azok után, a mik történtek, kénytelen voltam erre a szomorú vallomásra.

Bűnbánó

Emile Gauthier-je.

A kísérlet azonban nem sikerült teljesen. Első tekintetre nem lehetett észrevenni ugyan a hamisítást, de közelebbről való megtekintésre kitudt, hogy ama szavak hamisítását, melyeket egyes betűkből

állítottak össze, meg lehet ismerni, mert az összekötő vonások ingadozók. Minthogy a Dreyfusnak tulajdonított „bordereau”-n ilyen jelet nem lehet látni, valószínű, hogy nem átpauzált írásról van szó.

Esterházy grófnő a Havas-ügynökségnek a következő levél másolatát adta át, melyet a „*Figaro*”-hoz intézett:

Főszerkesztő ur!

Abban a reményben, hogy rövid idő múlva megérhetem, hogy férjem, Esterházy parancsnok, teljes ártatlansága kiderül, hallgatással, habár nem fájdalom és harag nélkül, néztem végig azt az ellene indított gyűlöletes campagnet, amelynek megítélését másokra bízom. Ma azonban ön a nyilvánosság prédájára bocsátja az ő titkos emberi gyöngéit, magánéletének legbensőbb titkait, anélkül, hogy törődne vele, hogy összezuzza egy asszony, egy anya szívét. Jól van, uram! Ez az asszony, ez az anya feljogosítva érzi magát, hogy így nyilatkozzék: Mindez egyedül engem illet. És látva a szerencsétlenséget, mely e pillanatban ama férfira súlyosodik, akinek nevét viselem és akinek becsülete sértetlenül fog ez irtózatossá megpróbáltatásból kikerülni, megbocsátok és elfelejtek mindent.

Fogadja stb.

Nettancourt-Esterházy grófnő.

Az igazságügyminiszter bukása.

Egy éjjeli jelentés szerint Darlan igazságügyminiszter s vele együtt a közoktatási és közmunka-miniszter állást foglaltak s a Dreyfus-per revízióját szükségcsnek mondták.

Az Esterházy lapjai erre aztán azt a híresztelést terjesztik, hogy az egész Méline-miniszterium lemond s hogy Méline új miniszteriumot fog alakítani, amelyből az említett három miniszter kimarad.

Darlan igazságügyminiszter ma tényleg beadta lemondását, melyet az elnök el is fogadott. Az igazságügyi tárczát Méline miniszterelnök vette át, aki holnap a forma kedvéért az egész kabinet lemondását beadja. Az új kormány megalakításával azonban ismét őt fogja az elnök megbízni.

Az igazságügyminiszter lemondása, mint késő éjjel jelentük, nem függ össze a Dreyfus-üggyel. Tegnap a szenátusban kisebbségben maradt egy javaslata, s azért adta be lemondását.

TÁVIRATOK.

Egyezmény Oroszországgal.

Pétervár, december 1. Az orosz lapok dicsérőleg említik fel, hogy Oroszország és Ausztria-Magyarország közt a Balkán félszigetre vonatkozólag teljes egyetértés uralkodik, sőt felemlítik azt is, hogy az említett két ország közt a következő megállapodás jött létre:

1. Mindkét fél külügyi politikáját oda irányítja, hogy a Balkán-félszigeten a jelenlegi statusquo fenntartassék:

2. Mindkét fél ünnepélyesen kijelenti és kötelezi magát arra, hogy tartózkodni fog a Balkán félszigeten minden hódítási és annexió-politikától.

3. Mindkét fél kötelezi magát arra, hogy a Balkán-államok függetlenségét és önálló fejlődését tiszteletben tartja.

4. Mindkét fél kijelenti, hogy az egyes Balkán-államoknál nem igyekszik a maga részére tulságos befolyást gyakorolni.

5. Mindkét fél kötelezi magát arra, hogy arra az esetre, ha a Balkán félszigeten egyenetlenség vagy zavargás támadna, a lecsillapítást együttesen fogja eszközölni és az egyenetlenség kérdését együttesen és egyetértve fogja megoldani.

Az olasz pénzügyek javulása.

Róma, december 1. Igen jó hatást kelt mindentűt Duzzatti pénzügyminiszter ma beterjesztett expozéja. Eszerint az 1896/97-iki kezelési év 34 milliónyi fölösleggel zárult, amely összegből több mint 27 milliót vasuti befektetésekre és 3 milliót adósságok töflesztésére fordítottak. További 3 milliót

hajóépítkezésekre szántak. A miniszter hangsúlyozza, hogy ezt a rendkívül kedvező eredményt ama kiadások dacára érték el, amelyeket az áradások s a görög és krétai kikötők őrzése okoztak.

A jövő évi költségvetést illetően a miniszter bejelenti, hogy az effektív bevételek az effektív kiadásokat 40% millióval mulják felül, úgy hogy, ha 20 milliót fordítanak vasúti építkezésekre és 4 milliót adósság törlesztésekre, még mindig 16 millió líra fölösleg áll rendelkezésre. Ezt az összeget az államjegyek részleges bevonására fordítják. Még fényesebb kilátásokat nyújt a miniszter az 1898/99. évrre, amelyben 21 millió líra fölösleget remél és ezzel meg lesz adva annak a lehetősége, hogy az állam szükségletét, a hitel legcsekélyebb igénybevétele nélkül, a függő adósság egyidejűleg való csökkentése mellett, fedezhessék, A miniszter összehasonlítja Olaszország költségvetését Ausztria-Magyarországgal és Poroszországgal, amelyeknek nagy szoliditását elismeri. Azután szól azokról a rendszabályokról, amelyeket az olasz pénzügyek további konszolidálására szükségesnek vél. Többek közt a kincstár adóssága az által lenne rendezendő, hogy a kincstári jegyek egy része — a javasolt összeg 100 millió — kamatozó szertifikátumokkal pótolassék, az angol bank tulajdonában levő annuitások mintájára.

Végül megjegyzi a miniszter, hogy a kamara figyelmét egy nagy nemzetgazdasági és szociális reformra akarja fordítani, amely abban áll, hogy a kicsiny adófizetőket, valamint a kisbirtokosokat felmentik a jövedelmi adó alól és hogy a kisbirtokot pénzügyi és gazdasági védelemben részesítik.

E reformokból, valamint több új bevételi forrásból, köztük a börze-adóból is, a miniszter rövid idő alatt óvatos számítás mellett is 43 millióra menő alap keletkezését reméli, amelynek segítségével az olasz pénzügyek megjavulása és szilárdulása, az állam hitelének emelése, valamint a munkásosztályok és az adózók helyzetének javítása keresztülvihető lesz.

A török-görög béke.

Konstantinápoly, december 1. A szultán Tevfik pasa külügyminiszter utján értesítette a görög biztosokat, hogy örvendene, ha őket magánkihallgatáson fogadhatná. Mondják, hogy a szultán az utolsó differenciákat ki akarja egyenlíteni, és a békekötést még e héten véglegesíteni.

Az albán zendülés.

Konstantinápoly, december 1. Több előkelő albán Djakowitsába utazott, hogy a szultán nevében a felkelő albánokat lecsillapítsa. A portát különben nem nyugtalanítja az albán mozgalom, mert meg van győződve, hogy az albánok inkább a törökökhöz szítanak.

Szaloniki, december 1. Az albánok küldöttségét menesztették a szultánhoz. A küldöttség tagjait egy Konstantinápolyból érkezett parancs következtében itt visszatartották.

HIREK.

Ottó története.

— Egy osztrák miniszter életrajza. —

Midőn a kis Ottó megszületett, az édesapja épp iktatott. Az első apai csókra tehát várnia kellett délután öt óráig. Az országos törvényszék elnöke öt órákor látta meg az iktatókönyvet és így szólt az édesapjának:

— Gratulálok az új joggyakornokhoz!

Midőn beszélni kezdett, először is az erkölcsi jó fogalmával ismerkedett meg. Közvetlenül ezután egy új szót talált kimondani: „Ro... Ro...“ dadogta az ártatlan gyermek.

— Azt akarja mondani, hogy „rossz“, szólta a fiatal anya.

— Nem — felelt az atya és arcza sugárzott az örömtől. — Gyermekünk mást akar mondani, már sejtem is, hogy mit.

— *Rovancsolás* — suttogta az ártatlan gyermek.

Az atya ekkor összecsókolta gyermekét és játékoszerűen vett neki egy porzótartót. A gyermek játszott a porzótartóval és az atya így szólt:

— Ötödéves pótlék gyanánt egy bölcsöslovat fogsz kapni!

Midőn iskolába járt, a füzetét kék diósgyöri papírosból szokta összevarrni, Azonkívül tömegtelen sok pecsétviasz, kék czeruza és Klapsz-tolla volt neki. Pontos gyermek lett belőle és hű barát. Az „elégéses“ című tanjegyzékhez is szigorúan ragaszkodott. Sobase verekedett. Aki bántotta, annak azt mondta:

— Följelentelek, mert megsértetted a fegyelmi szabályokat.

— Tarts magadra valamit, mert te hivatalnokgyermek vagy, — tanította Ottót az édesanyja.

Ottó ezen tanításra még akkor is emlékezett, midőn az egyetemre került. Ott preceptorságból élt, de mindig lenézte Schnaberléket, a gazdag pereczgyárosokat, akiknek a gyermekeit tanította. Huszonkétéves korában aztán fogalmazó-gyakornok lett az alsó-ausztriai helytartóságnál. Ez alkalommal letette az első hivatali esküt és ezt írta a naplójába:

— Ma volt a menyegzőm napja.

Hogy huszonkétéves korától ötven éves koráig mi történt vele, az a *Fremdenblatt* tegnapi számában volt megírva, a Böhm-Bawerk, Wittek, Körber stb. életrajzában.

Midőn miniszter lett, így szólt a ház tisztviselőinek:

Legyenek meggyőződve, hogy a hivatalt fogom otthonomnak tekinteni, nem a parlamentet.

Az első interpelláció alkalmával ezt be is bizonyította, mert azt mondta Schönerernek:

— Nyujtsa be az elnöki iktatóban!

Midőn már nem volt többé miniszter, Ottó megöregedett. Halálát érezvén közeledni, kereset egy alkalmas hivatalos helyiséget, ahol nyugodtan meghalhat. Sorra járta a hivatalokat és végül az állami levéltár IV-ik ügyosztályában egy lezuhanó aktacsomó által agyonütetett.

Halála nem volt örök. Két év múlva megint minisztereket keresek Ausztriában és akkor a kis Ottó ismét föltámadott.

— **A királyné Biarritzban.** *Erzsébet* királyasszony pompásan érzi magát Biarritzban. A Grand Hotel-ben lakik, ahol ebben az évszakban igen kevés a vendég. A felséges asszony rendes szokása szerint nagy sétákat tesz a tengerparton s kedves üdülőhelye egy ösvény, mely egy sziklaalaguton keresztül a tengerre emelt töltsére vezet. A királynét sétáiban a görög nyelvmester kíséri s a csekély számú fürdővendégek csodálják karsu természet, dőlczeg tartását, melyet kiemel az egyszerű, talpig fekete ruha. A királynét a kedvezőtlen időjárás sem tartja vissza s a legnagyobb szélben is elvégzi rendes sétáját.

— **Személyi hírek.** *Mária Terézia* főhercegnő ma családjával több havi távollét után Pólába érkezett. — Gróf *Apponyi* Lajos udvarnagy családjával Nagy-Apponyból gróf *Larisch* látogatására Karwinba utazott.

— **Tóth Vilmos súlyos beteg.** *Bécsből* táviratozzák: *Tóth* Vilmos, a főrendiház elnöke súlyosan megbetegedett és felgyógyulásában nem biznak.

— **Az idők jele.** A pénzügyi körökben jó hírnévnek örvendő bécsi báró *Rotschild*-család azzal a tervvel foglalkozik, hogy *Budapest* palotát építtet. Már ki is szemelték a telket a lebontás alá kerülő Ujépület egyik helyén. Hogy a palota fényes lesz, arról kezeskedik a leghatározottabban jómódu család ismert izlése.

— **Vajda János szobra.** *Vajda* Jánosnak, a nemrég elhunyt kitűnő költőnek *Vaál* község, ahol *Vajda* János nevelkedett, szobrot akar állítani. Az ebből a célból megalakult szoborbizottság, melynek báró *Fiáth* Pál fejezmegyei főispán a védnöke, lelkes hangú felhívásban szólítja fel a közönséget, hogy járuljon hozzá a szobor költségeihez.

— **A pápa aranymiséje.** 1898. január elsején lesz hatvan esztendeje annak, hogy XIII. *Leó* pápa, a katolikus egyház jelenlegi feje, első miséjét bemutatta az Urnak. Ezt a nevezetes jubileumot a világ minden részében, így tehát nálunk *Mária* országában is, nagy pompával fogják megünnepelni a katolikusok. Budapest január elsején minden katolikus templomban ünnepi nagy mise lesz. A budavári Mátyás templomban *Vaszary* Kolos hercegprímás fogja a misét czelebrálni.

— **Egyházi kinevezések.** A király *Marsó* Géza roznnyói mesterkannonokot, kerekci czimzetes apáttá, *Kovács* Nándor salgótarjáni esperes-plébánost pedig keresztes-komlósi czimzetes prépostá nevezte ki.

— **Az utolsó temesi gróf fia.** *Balassa-Gyarmaton* nagy részvét mellett szentelték be tegnap, ebeczi *Tihanyi* Ferenczet, Nógrádvármegye volt főjegyzőjét. Az elhunyt nógrádi ur fia volt az utolsó temesi grófnak; apjától nagy vagyont örökölt, am párosulva *Tihanyi* Ferencz kiváló egyéni tulajdonságaival, előkelő társadalmi pozíciót szerzett az elhunytnak. A régi szabásu nagyur, a nemzeti kaszinó közkedveltségű tagja, később Nógrádvármegye szolgálatába lépett és ezóta tiszteletreméltó szorgalmánál, sikeres önképésénél fogva az ország legkitűnőbb közigazgatási tisztviselői között emlegettek. Holttestét a romhányi családi sírboltban tették nyugalomra. A család gyászjelentése így szól:

Ebeczi *Tihanyi* Borbála, férjezett *Draskócai* és *Laszkári* *Laszkáry* *Gyuláné*, úgy férje, valamint gyermekei: *Borbála*, férj. *Belváthi* *Balásy* *Antalné* és gyermekei; *Ilona*, férjezett *Cserneki* és *Tarkói* *Desseffy* *Dezsné* és gyermekei; *Gyula* és *Margit* nevében is mélyen megsomorodott szívvél jelenti szeretett fivérének, illetőleg sógorának és nagybátyjuknak ebeczi *Tihanyi* *Ferencz* urnak, Nógrádvármegye volt főjegyzőjének, hosszas betegeskedés után, élete 57-ik évében, november hó 29-én, reggeli 3 órakor bekövetkezett gyászos elhunytát.

— **A király a rendőröknek.** *Bécsből* táviratozzák: A király a bécsi rendőrfőnökség útján pénzt osztott ki azok közt a rendőrök közt, akik a legutóbbi bécsi tüntetések alkalmával megsebesültek, vagy szerencsétlenül jártak. *Chladek* *Ferencz* rendőr özvegyének 800 forintot rendelt a felsége kifizetni s utasította az osztrák belügyminisztert, hogy intézkedjék az iránt, hogy *Chladek* özvegye állandóan pénzsegélyben részesüljön.

— **A műegyetem a Lágymányoson.** A Lágymányoson létesítendő műegyetemi építkezések megvitatására és a kitéleptési programjának összeállítására bizottságot küldött ki kebeléből a műegyetem tanácsa. Ha a bizottság elkészült munkálataival, a műegyetem tanácsa a kultusz- és pénzügyminiszteriumhoz terjeszti fel azokat. Valószínűleg még az év folyamán megoldásra kerül a dolog.

— **Megbüntetett tengerészkatona.** Két héttel ezelőtt vagy negyven tengerészkatona nagy garázdaságot vitt véghez Ujpesten, ahol egy mulatót ostromoltak meg s több embert megsebesítettek. Az esetről azonnal jelentést tettek herczeg *Lobkovitz* hadtestparancsnoknak, aki szigorú vizsgálatot rendelt el. Ennek során konstatálták, hogy a tengeri hadfiak azért okvetetlenkedtek, mert télen épenséggel semmi dolguk s nagyon vonatkoznak. Ezen a bajukon csakhamar segített az erélyes hadparancsnok, a mennyiben beosztotta őket helyőrségi szolgálatra s büntetésből elvettette tőlük a tengerészkatot. Tegnapelőtt már ők adták a fővártat az üllői-úti kaszárnyában s az arra haladó közönség ugyancsak megbámulta a félrekapott sipkájú szárazföldi tengerészeket, akik rendes borjuval és Mannlicher-karabéllyal teljesítették a *Thorwache*-val összekötött „allerhöchster Dienst“-et.

— **Hajóösszeütközés a Dunán.** *Turnseverinből* táviratozzák: Tegnap a hajnali ködben a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság *Deák* *Ferencz* nevű gőzöse összeütközött a Dunagőzhajózási Társaság *Croatia* nevű hajójával. A *Croatia* épen derékon kapta a *Deákot* s beszakította az oldalát, úgy hogy a nagy gőzös rövid idő múlva elsüllyedt. A vesztülkölésre több hajó sietett segítségre s csak így sikerült az utasokat megmenteni. A vizsgálatot megindították.

— **Ritka katonai parádé.** *Anger* *József* 43-ik ezredbeli káplár nagy megiszteltetésben részesült ma Temesváron. A derék katona még a tavasszal, amikor Nándorházára ment szabadságra, egy négytagú családot mentett ki a saját élete vesztézetésével a megdagadt *Bistra* patakából. Ezért a derék cselekedeteért *Regenspurszky* ezredes már régebben soron kívül előléptette *Angert*, akit most a király az ezüst érdemkeresztrel tüntetett ki. Az érdemkeresztet, mint temesvári tudósítónk táviratozza, ma tüzte *Anger* mellére az ezredes a kaszárnya udvarán, ahová kivonult teljes díszben

az egész ezred. Jelen volt az ünnepségen báró *Waldstätten* hadtestparancsnok is és az összes tábornokok. Az ezredes szép beszédben méltatta a derék fia bátor cselekedetét s azután elléptette előtte az egész ezredet.

— **Tüntetés az egyetemen.** Dr. Alexy György egyetemi magántanár ma délután tartotta próba-előadását. Ezt az alkalmat felhasználta a szerb és román egyetemi hallgatók arra, hogy tüntessenek dr. Alexy ellen, aki román létére tudvalevőleg úgy az oláh mozgalmak megindulásakor, mint a hírhedt memorandum alkalmával, mindig tanujelét adta magyar hazafiságának. Alig, hogy Alexy tanár a terembe lépett, az oláh, szerb és tót tanulók éktelen abczugolásban törtek ki, úgy, hogy Alexy vagy egy negyed óra múlva kezdhette meg csak előadását. Az oláhok közben torkuk szakadtából kiáltották, hogy „*le a magyarónal!*”, „*le az árulóval!*”, „*le a magyar bérenczel!*” s több efféléket. Az előadás alatt csendben maradtak, mikor azonban befejezte az előadást, újra kitört a lármá. A magyar hallgatók végre megsokallták a dolgot s figyelmeztették a nemzetiségi diákokat, hogy aki közeledik, azt leütik, mire a tüntetők elpárologtak. Alexy dr. azután a magyar hallgatók sorfala közt eltávozott a tanteremből.

— **A csecsemők táplálása.** Igen érdekes felolvasást tartott ma délután hat órakor dr. *Bókay János* egyetemi tanár az országos közegészségügyi egyesület termében nagyszámú közönség előtt a csecsemőknek mesterséges és természetes táplálásáról. — A felolvasó a statisztikai adatok nyomán arra a következtetésre jutott, hogy az anyának, ha csak fontos okai nincsenek, önmagának kell gyermekét táplálnia. Összehasonlította a női tejet a szamár, a kecske és a tehéntejjel s végkövetkeztetésként arra az eredményre jutott, hogy csak a raczionális mesterséges táplálás képes megközelíteni az anyai tej hatását. Ismertetett több mesterséges táplálási módot s ezek közt elsősegélyt a bécsi orvos tanár *Gärtner Gusztáv* kövértejenek adta, mely a higiénikus követelményeknek leginkább megfelel s melynek van könnyen hozzáférhető közvetítőintézete a *Damjanich-utcában*. Ennek a kövér tejenek az előnye, hogy a gyermek szívesen veszi magához, hogy izmosodik tőle, nem fogékony a betegségek iránt s a halandóság is a lehető legkisebb százalékra száll le. A sok érdekes adatot felöllel felolvasás után a hallgatóság megéljenzte *Bókay* tanárt.

— **Utolsó akkord.** Szépséges szöke leány volt *Leplatténier Emma*, mikor hasonló sorsu honfitársnői példájára bucsut mondott az Alpeselek hazájának, Svájcznak, hogy idegen országban keresse meg a kenyerét, tanítva a Molière nyelvét. Budapestre került, ahol beleszeretett egy nagy szerepet játszó fiatal emberbe. Fényes időket élt át imádója oldalán. Selyemben és bársonyban járt s hercegi módra élt. Az idő pedig haladt s a férfi kiszerezte a francia leányból. *Leplatténier Emma* pedig hervadt napról-napra. A büszke szép leányból alig pár év alatt ránczos, öszülő matróna lett, és tanította tovább Molière nyelvét. A sok szenvedés végre értelmét is megzavarta, az utca csufjává vált, ahol csufolódva kísérgettek a gyerkőczök. Már nem tanítja többé *Leplatténier Emma* a Molière nyelvét. Megelégette szenvedéseit és ma reggel az Ujvásártéren levő harmademeleti lakásának ablakából az utca kövezetére vetette magát. A szegény francia tanítónő szörnyet halt.

— **Fogas, tatármártással.** Tatármártás csak volna, azonban balatoni fogas már alig van. Vészhireket jelentenek a Balaton mellékéről, hogy a halak királya: a fogas, pusztulófélben van. Ezzel tehát aktuálisává vált egy újabb „fogas”-kérdés. A balatoni halászok búsulnak, mert bár kecségőt, gardát és apró süllőt eleget fognak, a hálóból hiányzik az arisztokrácia, a híres fogas. Ennek következtében, a míg demokrácia potykákat valószínűsítő „gúnyáron” vesztegetik, a fogasnak kilójáért szívesen megadnak egy forint nyolczvan krajczárt is.

Rheuma, csusz, köszvény, vese- és epeköbajok a tudományos alapon álló Dióssy-féle *Risso-citromnedv-kurával* biztosan gyógyíthatók. Ismertetést ingyen küld *Dióssy Lajos* gyógyszerész Budapest, *Damjanich-utca*.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Nemzeti színház.** A nemzeti színház igazgatósága előadásra megszerezte *Blumenthalnak Das zweite Gesicht* című négyfelvonásos vígjátékát, *Ivánffy Jenő* pedig lefordítja *Racine Britannicus*-át.

* **A filharmonikusok hangversenye.** A szokásos nagy és díszes közönség előtt folyt le ma este a vigadóban a filharmonikusok harmadik hangversenye. A koncertnek két újdonsága volt. Az egyik, *Herzfeld Viktor* „*Tavaszi idyll*”-je úgy hatott *Beethoven* második szimfóniája után, mintha klasszikus szépségű, csillogó szemű nő után szöke, kékszemű leányka tüme elibünk pillangókat üldözve. Hangulatosa mű, bár csinos ötleteinek egymásutánja kissé rapszodikus. Hangszerelése legtöbb helyt leleményes és nem egy rafinált zenei szikra is megvilan benne. A kompozíciót hosszas tapssal jutalmazta a közönség. Nagy volt az öröm *Carreno* Tereza viszlátásán is. Játékában most is, csak úgy, mint ezelőtt, erős művészi lélek nyilatkozott meg a tökély legmagasabb fokán álló technika mellett. E. A. *Mac Dowell* II. zongoraversenyében remekelt. Az amerikai szerző műve premiérezésébe ment nálunk és jelentékeny hatást keltett. Különösen harmadik része ihletett kézzel tanuskodik. E szám végeztével sokszor tapsolta ki a közönség *Carreno* asszonyt, míg újra zongorához ült és ráadásul szolgált. A zenekar, amelynek mai műsorán még *Berlioz* „*Lear király*” nyitánya szerepelt, *Eykel* Sándor vezetése alatt közepes erőmefeszítéssel játszott. A teremben különben kegyetlen hideg uralkodott légvonattal elegyest, amelyért a legjobb indulatu közönség sem lehetett hálás filharmonikusainknak.

* **Lesseps szobra.** Párisban *Frémiet* szobrász elkészítette *Lesseps* *Ferdinánd* óriási szobrát, amelyet a *Suez-csatorna* bejárásánál állítanak föl. A főalak hatszoros életnagyságban van mintázva, tehát harmincz lábánál magasabb lesz. Az európai öltöny fölé arab burnus van vetve; egyik kezével *Lesseps* rámutat nagy alkotására.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* **KisJózsef összes költeményei.** A *Révaitestvérek* könyvkiadóczége páratlanul díszes munkával állt ki a karácsonyi piacra. *Kis Józsefnek* összes költeményeit adta ki egy olyan kötetben, aminőhöz hasonló fényeset talán még nem produkált a magyar költészet. Az ösz költő minden munkáit, a magyar poézisnek e ritka gyöngyhalmazát, a nagybányai művésziskola mesterei illusztrálták heliogravürökkel, autotípiákkal, önálló műbeccsű képekkel. Huszonnégy forint az ára az ékes vászonkötésbe foglalt könyvnek, amelyre, méltóan a kiváló irodalmi eseményhez, még bővebben visszatérünk.

* **Gyepen innen, gyepen túl.** *Delí* álnéven jelentek meg az irodalom egy ismert nevű munkásának tollából azok a tárczák, melyek most díszes kötetben egybegyűjtve, a karácsonyi könyvpiacra kerülnek. Révész Imre és *Tury Gyula* illusztrálják a kötetet, a kiadója *Hornvánszky Viktor*, ára 4 forintra, díszes kötésben pedig 6 forintra van szabva.

FŐVÁROS.

(A budai szinkör átalakítása.) A főváros tanácsa 2000 forintot szavazott meg a budai szinkör kicsinösítésére. A belügyminiszter most ezt a határozatot jóváhagyta.

(A mézárások jelöltjei.) A mézárás ipartestület elöljárósága felkérte a tagtársakat, hogy a holnap és holnapután végbemenő községi választások alkalmával, csak olyan névsorral szavazzanak, melyben az ipartestület elnökét, alelnökeit vagy más tagjait is jelölték. Ugy halljuk, hogy a derék mézárás-mesterek azért óhajtnak bevalasztani vezéreiket, mert — *lejebb akarnák szállítani a hus árát.*

Az ütközet napján.

Felvirradt végre a nagy nap hajnala. A magyar főváros egymás ellen küzdő, egymásra berzenkedő elemei összecsapnak, hogy erejüket megmutatva, érdekeiket védelmezve, érvényesüljenek a zöld asztal mellett.

A demagógok hangzatos jelszavai, puffogó frázisai még zúgnak, dörögnek a felkorbácsolt szenvedélyek hullámai felett; a sziszegő gyanu kigyófogáival még megnarja a közélet egyes szereplő alakjait.

Különböző színek, különböző tollak alatt, nyílt sisakkal és leeresztett rostélylyal, felvonulnak a pártok a bajrivas terére, hogy jogaikat, elveiket, érdekeiket és hatalmi befolyásukat megvédelmezzék.

Itt egy kaszinói csoport, amott az üzleti világ: jobbról a mézárások, balról a tintás kezűek; ezek a husárakat védik, azok a főnök urnak a tekintélyt aranyozzák be.

Sürgés-forgás mindenfelé! Tarka hadsereg, összevissza zavart csoportok, akárcsak a keresztes vitézek serege. Mindannyian egy közös eszmét hangoztatnak: a főváros érdekeit. Ki tudná ebből kihámozni a valót, az igazság magvát; ki ne tévedne el ebben a sűrű erdőben?

Annai bizonyos, hogy valami tisztító szél kellene a városházába; mindenki tudja, hogy a mostani állapotokon segíteni kell, a szétporló, odvas szontok helyett új fogakat kellene rakni a főváros törvényhatóságának, melyek ne csak rágni, ösztönyszerűleg kérődzni, hanem ha kell, harapni is tudjanak.

Mindenki tudja, százfelé suttogják, hogy egy ilyen rengeteg forgalmu és jövedelmű municzipiummal nem elég érelyes az ellenőrzés, mert a vidéki kupaktanácsok látóköre lehet szűk, de egy ország fővárosának a vezetéséhez a jövőbe látó sasteinket szükséges.

Egy lelkiismeretes és magas színvonalon álló magisztrátus mellé megkívánatik egy érelyes ellenőrző közeg és az ellenőrzés, egy független, önérdkek fékélétől tiszta testületnek, a törvényhatósági bizottságnak a hivatása, kötelessége.

Hogy miként fog átalakulni a két napig tartó választással ez az avas testület, nem tudjuk; de minden esetre kívánjuk, hogy felfrissülve, megifjodva támadjon újra a közügy javára és a főváros felvirágoztatására.

A választás előestéjén tudósítónk az egyes kerületek hangulatáról a következőkben számolnak be.

Az I-ső kerület.

Választási helyiség: a várbeli városházán levő I-ső kerületi előjáróság helyisége. Választanak 10 rendes és 3 póttagot.

Ebben a kerületben a „*szabadelvű*” polgárok zöme erősen áll, de ezt a szót nem egy politikai párt czéggereként kívánják tekinteni, hanem abban az értelemben, mely összeköti a józanul és liberálisan gondolkozó elemeket.

Az ellenpártot *Kasics Péter* politikai elvek szerint próbálta szervezni, tömöríteni s nemcsak az első, hanem a többi kerületekben is.

Ebben a kerületben a szabadelvűek győzelme föltétlenül biztos.

A II-ik kerület.

Választási helyiség: a II-ik kerületi előjáróság, fő-utca 3. szám. Választanak 10 rendes és 3 póttagot.

Itt birkózás nem igen lesz, a választók meg voltak elégedve *Rupp Zsigmonddal* és *Kollár Lajossal*, a párt vezérével.

A III. kerület.

Választási helyiség: az ó-budai városházán levő III-ik kerületi előjáróság helyisége; főter 88. sz. Választanak 10 rendes és 3 póttagot.

Az ó-budai „*Polgári kör*” néz farkasszemet az ó-budai „*Kaszinó*”-val. Az összekülönbözés onnan származott, mert a „*Kaszinó*” be akart hozni néhány, nem a kerületben lakó városatyát, a „*Polgári kör*” azonban nem kedveli az indigenákat, neki nem kell „külföldi”, mikor Ó-Budán is teremnek okos emberek, így aztán meg fognak birkózni. Mindkét párt erős és Ó-Buda nehéz csatának néz elébe.

IV-ik kerület.

Választási helyiség: a régi városháza I-ső emeleti tanácssterme. Választanak 12 rendes és két póttagot.

Itt már a politikai pártok lázas versengése dühöng. A „*Sas*”-ok *Polónyi Géza* és *Kléb István* vezérlete alatt, már a tavasz elején, ibolya nyílásakor megkezdtek a korteskedést, úgy annyira, hogy most: — *mit is lehetne az erőre, egész belegyöngültek*

a szervezkedésbe s aligha meg tudnak küzdeni azzal a párttal, melynek vezére *Láng Lajos*, s amely szilárdan és rendületlenül áll.

Az V-ik kerület.

Választási helyiség: az V-ik kerület helyisége: Arany János-utca 18. szám, Választanak 11 rendes és 4 póttagot.

Ebben a kerületben a pártok alakulásának a képét már a legközelebbi képviselőválasztás adta meg. Ekkor Schlézinger Pál köré csoportosult a kereskedő és iparos világ egy tekintélyes része, a másik része híven kitartott Mezei Mór mellett. Mezei nem akarja engedni a gyepelét, de Schlézinger sem hagyja magát.

A VI-ik kerület.

Választási helyiség: a VI-ik kerületben az éresk-utca és próféta-utca sarkán levő elemi iskola. Választanak 12 rendes és 1 póttagot.

Ez a küzdelem egyike lesz a legérdekesebbeknek. Itt Radocza János országgyűlési képviselő és pártja áll ki vitézi tornára Vázsonyi Vilmossal, a „Demokraták” vezérével.

Dezsényi József is megjelent az ő segélycsapatával, a rossz nyelvek azt beszéltek, hogy először a „Demokraták”-kal parolázott, ivott is a borukból, de azután átkanyarodott Radoczáékhoz.

Madarász apó is megjelent a „Demokraták” között, tartott is egy pár szónoklatot, de bizony az se nem ártott, se nem használt.

A VII-ik kerület.

Választási helyiség: a VII-ik kerületben, a Kazinczy-utca 3. szám alatt levő polgári fiú-iskola helyisége. Választanak 12 rendes és 4 póttagot.

A Morzsányi-gárda csatázik ebben a városrészben; mind hű és kipróbált vitéz; tűzön, vízen keresztül megy a régi vezérért; a zászlótartó Ehrlich G. Gusztáv; Jurisics Miklós Zrinyi oldalán, de Hartmann Elek a függetlenségek és a szabadelvűek egy részével neki támad és felveszi a kesztyűt. A kilátás ködös, az eredmény bizonytalan.

A VIII. kerület.

Választási helyiség a VIII. kerületi Bezerédy-utca 16. szám alatt levő elemi iskola helyisége.

A Rémi-Hüvös-párt fészke ez a kerület. Pártjok a legszervezettebb valamennyi között, úgy, hogy ők még másnak is juttatnak a hatalomból, behozzák Heltai Ferenczet is.

A IX-ik és X. kerület.

Választási helyiség a Bakács-téren levő IX-ik kerületi előjáróság ülésterme. Választanak két különböző szavazólapon 11 rendes és 3 póttagot.

A kalendáriumban és Sziámban divatban vannak az ikrek; a magyar fővárosnak is ez az ikerkerülete együtt választ és a választók talán együtt is éreznének, ha Francia: Kiss Károly nem csinálna forradalmat. De Kiss Károlynak kicsi a pártja is és így a „régí polgári párt” legyűri a francziát.

Nem történt semmi.

— A főváros közgyűlése. —

Ez a jelentés a főváros mai közgyűléséről. Rendkívüli esemény, mert a rend az, hogy vagy az elején, vagy a végén összejövednek a városatyák. Ma békeesség uralkodott. Az emberek szomorúan jártak-keltek. Mert kellemes hivatal nagyon a köztörvényhatósági tagság és egy-két hét, azután talán örökre vége.

Polónyi Géza gondoskodott arról, hogy a hangulat föl ne zavarodjék, úgy, hogy a svábhegyi kábelvasut és a svábhegyi keskenyágányú villamos vasut ügyét levétette a napirendről. Ez a két dolog hosszabb időt foglal le, tárgyalják hát máskor. Végére csak gondoskodni kell arról is, hogy az új törvényhatósági bizottság, amelyet holnap, holnapután választanak, vitatkozhassék valamin.

Ami ezután jött, abban Gerlóczy Károly alpolgármester nyugdíjaztatása volt a legnevezetesebb. A tanács összesen 8000 forint évi nyugdíjat. Steiger Gyula ezenfelül szíves bucsuzást, Radocza János jegyzőkönyvi köszönetet, Polónyi Géza pedig a főpolgármester vezetése alatt diszkvalifikációt szánt neki. A közgyűlés valamennyit elfogadta.

Tudomásul vették, hogy Nyitra vármege a közegészségügyi szolgálat államosítását kéri. Elfo-

gadták a zöldfa-utca Fáy Andrásról való elnevezését, ellenben a Rézmál, Törökvész, Szemlőhegy szabályozását, a Rózsadomb szerpentin-utjainak szarítását Quittner Zsigmond és Mátyus Arisztid felszólalása után visszaadták a tanácsnak: értekeztek még egy kicsit a közmunkák tanácsával.

A főváros a budai szőlőművesek egyesületének 1000 forint évi segédelmet ígért, s most azt kéri hogy ezt a segítséget már a mostani évre utalványozzák.

— Hiszen elmúlt már! Deczemberben vagyunk!

— Örüljenek, hogy a jövőre kapnak, mondotta valaki, s a közgyűlés is ehhez a nézethez csatlakozott.

Az omnibusz-társaság téli menetrendjén akadtak ezután föl néhány perczre. Arra kér engedelmet, hogy a „Teréztemplom-Városmajor” vonalon a télen csak a városmajor-utca elejéig tartsa fenn a közlekedést s a „Csepelrakpart-Császárfürdő” járatot később nyithassa meg, mint tervezte.

Többen szólaltak föl és mást-mást akart valamennyi. Mindegyik indítványra szavaztak s az lett a határozat, hogy a városmajori vonal hossza maradjon meg, a csepelrakpartit pedig februárra okvetlen nyissa meg a társulat.

A wiesbadeni kiállítás „Budavár bevételé”-t kéri néhány hónapra. A tanács átengedné, de Wagner Géza minden félig-meddig ismert tárlatra nem szívesen küldi el a drága festményt. Kérdezze meg a tanács a képzőművészeti bizottságot. Ebben állapodott meg a közgyűlés is.

Az anyakönyvi hivatalok kiadásait a főváros a kormányra szeretné hárítani. Két izben is felajánlotta már a belügyminiszternek, vegye át a bevételt és a költségek gondjait egyaránt. A miniszter erre persze nem hajlandó s a tanács ajánlja, hogy vegye ezt a közgyűlés egyszer és mindenkorra tudomásul.

— Ejnye, de sok pénze van a tekintetes tanácsnak — pattan föl Virava. Nem vesszük tudomásul azért sem, hanem védelmezzé meg a tanács a főváros érdekeit minden tekintetben.

— Helyes, helyes, csak gyérünk már!

Mentek volna is, ha Kölber Gyula számtiszt nyugdíjaztatása nem kerül még sorra. Az orvos azt mondja, beteg. A tanács ajánlja a kérelem teljesítését. Heltai azonban bizonyosan tudja, hogy a nagybeteg aktív katonatiszti szolgálatra készül s erre már föl is vették. Katonának pedig csak épkezláb ember kell!

Ezt elismerte a közgyűlés is, a tanács előterjesztését mellőzte és ezzel szétoszlott.

Ennyi ügybaj — vita nélkül!

VIDÉK.

* (Miniszteri biztos.) Zomborból azt írják, hogy a bács-tiszai ármentesítő társulathoz miniszteri biztosnak most dr. Vojnits István bács megyei főispánt küldték ki. Ez a kiküldetés Terényi Lajos elhunytával vált szükségessé.

* (A gyulai választás.) Gyula holnap választ képviselőt. Az egyik jelölt, *Bartha Miklós* érdekében Ugron Gábor, Szederkényi Nándor és Várossy Gyula leutaztak Gyulára.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Két rablógyilkos. Két rablógyilkossági bünpert tárgyal e napokban a budapesti törvényszék. Szombaton kezdi meg a gellérthegy rablógyilkosság ügyében a végtárgyalást; hétfőn pedig a dob-utcai rablógyilkos, Hradil Alfonz bűnpöre kerül sorra. Mind a két tárgyalás íránt nagy az érdeklődés.

— A szjenicsáki vérengzés. A szjenicsáki vérengzés ügyében tartott törvényszéki tárgyalást, mely teljes két hetet vett igénybe, ma *hőfejezték*. A bizonyítási eljárás valamennyi vádlott ellen véget ért. A védelem ama kérelmének, hogy a gyilkossági jelönet látszólag reprodukáltassék, hogy így Maslez koronatanu vallomásainak megbízhatóságát lehessen megvizsgálni, a törvényszék nem adott helyt, azzal az okadással, hogy ily jeleneteket sohasem lehet híven utánozni. A törvényszék Maslezt nem

hallgatta ki eskü alatt. Szombaton a véd- és védbeszédre került a sor.

— *Wahrmann René* hozománya. *Wahrmann René* asszony perrel támadta meg férjét, *Krausz Izidort*, hogy adja vissza hozományát, mely kerek 400,000 forint volt. E kereset tárgyában ma délelőtt határozott a budapesti törvényszék és *Wahrmann René* asszonyt *kérelmével elutasította*, mert addig, amíg a válást végérvényesen ki nem mondják, a hozomány vissza nem követelhető.

— *Megbüntetett pénzügyőrök.* *Brenner Viktor* pénzügyőri fővigyázó és *Bosnyák György* pénzügyőr, még márcziusban házkutatást tartottak *Besch József* hírhedt dohánycsempésznél *Tranau*-ban. *Besch* ellenszegült a pénzügyőröknek s erre *Brenner* megparancsolta *Bosnyáknak*, hogy szurja le a csempészt. *Bosnyák* szót fogadott s szuronyával szíven döfte *Besch Józsefet*, aki szörnyet halt. A véres eset a temesvári törvényszék elé került, amely, mint tudósítónk táviratozza, a ma tartott véglárgyaláson *Brenner* Viktort tíz évi és *Bosnyák Györgyöt* öt évi fegyházra ítélte. A törvényszék súlyosító körülménynek vette azt, hogy a két pénzügyőrnek nem volt határozott hivatalos utasítása arra, hogy *Besch Józsefnél* házkutatást tartson.

— Az ál-főherceg szabad lábón. Olvasóink bizonyára emlékezni fognak *Berend Oszkár* esetére, aki elhittette az aacheni *Hussmann Mária*val, hogy ő *Ferencz Ferdinand* főherceg és a hiszékeny leányt megszöktette a szülei házból. A csalót leleplezték s a leány feljelentésére elfogták. Mintegy essen távirat jelenti *Berendtet* ma szabadon bocsátották s az eljárást ellene megszüntették, mert *Hussmann Mária* vissza vonta a fenylő feljelentést.

SPORT.

+ A belügyminiszter vadászaton. Halász Zsigmond országgyűlési képviselő a minap szépen sikerült vadászatot rendezett a pest megyei Pesze községben, melyen Perczel Dézsd belügyminiszter is részt vett. A kis társaság igen jól mulatott. Terítékre került 120 fácán és 180 nyul. A miniszter tegnapi reggel érkezett vissza Budapestre.

+ A jövő évi bécsi versenyek. Az osztrák lovar-egylet tegnapi ülésében állapította meg a jövő évi bécsi versenyek napjait. Összesen 35 versenynapot tűztek ki, amelyből tíz a tavaszi, kilencz a nyári és nyolcz-nyolcz a két őszi meetingre esik. A versenyek a következő napokra esnek:

Tavaszi meeting:

Április 10, 11, 14, 17, 19, 21, 24, 26, 28.
Május 1.

Nyári meeting:

Május 24, 26, 29, 30.
Junius 2, 7, 9, 12.

Szeptemberi meeting:

Szeptember 4, 6, 8, 11, 13, 15, 18, 20.

Októberi meeting:

Október 13, 16, 18, 20, 23, 25, 27, 30.

+ Vadászat gróf *Festetics Taszilónál*, Gróf *Festetics Tasziló* keszthelyi fázánosában a múlt hónap 27-én sikerdus vadászatot tartottak, mely alkalommal terítékre került 83 nyul, 726 fácán. 19 fogoly, 19 különféle vad, összesen 830 darab. A vadászaton részt vettek herczeg *Montenuovo*, gróf *Eulenburg* német nagykövet, gróf *Széchényi Andor Pál*, gróf *Andrássy Géza* és *Milbanke Ralphe*.

+ A nápolyi királyné lova. A nápolyi királyné egy, most a fővárosban időző francia sportsman utján ajánlatot tett a földmivelésügyi kormányknak, hogy venné meg *Rosé-Rosa* nevű lovát. A jeles származású kanczának a híres *Tristán* az apja. *Tristán* tudvalevőleg *Luczenbacher Miklós* vásárolta Angliában most harmadéve a pettendi ménes számára, a jeles mén azonban utközben kimúlt. *Rosé-Rosa*-val tehát a nagytrartott *Tristán*-vér jutna az országba. *Souvenir* mely szintén *Tristán*-ivadék gróf *Festetics Tasziló* négyéves ménje, tavaly, a *Buccaneer-Rennen*ben Tokiot is megverte.

+ *Korcsolyázás.* A Budapesti Korcsolyázó-Egyletnek a *Stefánia*-ut mellett való jégpályáját, a menyében a hideg idő kitar, holnap megnyitják. A választmány legutóbb tartott ülésében elhatározta, hogy 1898. január 30-án nemzetközi korcsolyaversenyt rendez.

MINDENFÉLE.

Az izlés változik. Nagy feltűnést keltett annak idején az a családi torzsalkodás, amely *Lae-ticia* hercegnő és az *olasz királyné* közt tört ki amiatt, hogy az életvidám herceggasszony szórakozásai közé felvette a kerékpározást is. A bicziklízés azóta megtette hódító körutját a kontinensen s ma már az európai udvarok legszesélyesebb tagjai is szenvedélyvel hódolnak a karikázás sportjának. Az olasz királyné is másképp vélekedik ma a karikázásról, mint néhány évvel ezelőtt, mert, mint Rómából írják, a trónörökös ifjú feleségét a napokban elefántcsonttal és arannyal gazdagon díszített kerékpárral lepte meg.

A női kalap a nézőtérén. Abból az alkalomból, hogy *Duse* Eleonora először fog játszani Nápolyban, az odaváló hölgyek elhatározták, hogy *kalap nélkül* fognak megjelenni a színházban. Eddigélé semmiféle rendőri intézkedéssel nem sikerült a szép napolitánákat rábírní arra, hogy kalapjukat künn hagyják a ruhatárban. Ami a hivatalos ukázoknak nem sikerült, az sikerült most *Serao* Matildnak, a kitűnő írónőnek, aki „*Mattino*” című lapjában hívta föl erre a reformra a nápolyi asszonyokat és lányokat.

Babák a levegőn. Persze a doktor bácsi mondta, hogy a kis babákat a levegőre kell küldeni, mindennap ki kell küldeni a levegőre. Az ő sápadt kis orcácskáiknak az ad vért, hust és filigrán kis testüknek egészséget. A mamácska ki is adja a parancsot: a kicsikéket ki kell vinni mindennap. És pedig délben, amikor a nap süt. Ki kell kocikázni a városligetbe, a Stefania-utca, a fák közé. Délben a fogat a kicsikéké. Akkor a papa üljön fiakkerbe, ha kocsi kell; délben a babáké. Délben pontosan oda is áll a szép fogat, az inas meg a szobaleány gondosan elhelyezik a babákat a dadával, aztán gondosan becsukják az ajtót, hogy a kis babák valahogy meg ne fázzanak. Egy órát kell künn tölteniök, ennyi a mérték. És a Stefania-uton ott látja most az ember őket délben, az édes kis babákat kocikázni, egy órahosszat, jól bezárt ablakok mögött, sápadt arcocskáik onnan kukucskálnak elő, a szépen kipárnázott, *hermetice elzárt* üvegtetreczekből. A doktor bácsi mondta: levegőre kell vinni a kicsikéket.

Reklám Schillernek. Paderbornban egy színtársulat vendégszerepel és műsorának valamennyi darabját úgy hirdeti a színlapon, hogy „az európai összes nagyvárosok kasszadarabja”. A minapában a következő falragaszt tették ki:

„Stuart Mária.

Schiller Frigyesről.

Minden nagyobb színpadon szép sikerrel előadva.”

Szerencsen nő mint jogtudor. Chikágóban egy szerencsen nő szép sikerrel foglalkozik a jogtudományokkal. A vizsgálatokat kitűnő eredménnyel letette s jogot nyert ügyvédi praksziszra. Miss Platt kitűnően beszél francziául s németül, ami az idegen ajkuak között is sok ügyfelet biztosít neki.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Hunyady* József aradi kir. főgimnáziumi helyettes tanárt ugyanehhez a tanintézethez rendes tanárná, *Fizesian* Emília és *Dessean* P. Lidia okleveles tanítónőket a réva-újfalui községi elemi népiskolához rendes tanítónőkké nevezte ki.

Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Jakobi* Károly nagyváradi állami főreáliskolai rendes tanárt, a budapesti V. ker. állami főgimnáziumhoz, *Kende* Ferenc zombori állami főgimnáziumi rendes tanárt, a pancsovai állami főgimnáziumhoz helyezte át.

Új anyakönyvvezetők. A belügyminiszter az orosz-lányi anyakönyvi kerületbe *László* Zsigmondot anyakönyvvezetővé, a dadi kerületbe *Maller* Lászlót, a szimőbe *Czifrusz* Imrét, a csitt-szent-iványiba *Balázs* Agostont, a melsiczi *Saskó* Szilárdot anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki.

Ügyvédi kamarák. A debreczeni ügyvédi kamara dr. *Winter* Samu nyírbátori ügyvédet a névjegyzésbe fölvette s *Buday* Ferencz nyíregyházi ügyvédet gyakorlatába visszahelyezte.

Jóváhagyott alapszabályok. A belügyminiszterium a budapesti könyvkötő-segédék szak- és önképző egyletnek, a csobánczai kath. népkör, a szigetvári temetkezési segélyző-egylet, a kiskomáromi függetlenségi olvasókör, a tisztviselők országos egyesülete, a magyar kereskedelmi nyugdíjgyűlés, a nagymártoni „Humánitás” betegsegélyző-egylet, a budapesti háztulajdonosok egyesülete, a kiskomlósi dalgyűlés, a nagybutyáni polgári olvasókörnek az alapszabályait jóváhagyta.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(13)

Hatalmas „hurrá”-kiáltásokkal emelték a kancsókat, mikor egyszerre a hadnagy ur élesen elkiáltotta:

— Állj!

Majd így szólt:

— Látok itt valakit, aki kivonja magát ez alól a becsületbeli kötelesség alól.

S robogó léptekkel odasietett az idegen asztalához.

— Uram, kiáltott rá, — nem akar velem Poroszország dicsőségére koccintani?

Az idegen félig feléje fordult, s mondta:

— Azt akarom, hogy békében hagyjanak.

— Hogyan uram! Ön a porosz katona díszjelét hordja sapkáján és vonakodik...

Az idegen hirtelen a bőrtáskája felé nyult, mire beleje hulladt a szó.

A következő pillanatban egy lovaspisztoly dupla csövet látta az idegen kezében csillogni, látta, amint felugrik, s visszahökölve egy halovány, sötét arcba nézett, amelyet jól ösmert, s amelyből két olyan villám cikázott feléje, aminőt meg nem látott.

— Hamar belátta: olyan emberrel áll szemben, aki a legvégsőre is el van szánva.

— Nézz rám, Merckel Felix, mondta a hajdani jó pajtás, — s tudni fogod, hogy semmi dolgom veled. Ha pedig akár te, akár közületek valaki csak a közelmbe merészkednek, biztos lehetsz benne, hogy a legelsőbb lepuflantom, mint egy kutyát.

Merckel Felix hamar magához tért.

— Ah, a báró ur! mondta mély hajlongások közt, — persze akkor nem csudálkozom, hogy Poroszországnak...

A pisztoly ravaszának kétszeri csattanása elhallgattatta.

— Még egyszer mondom, vigyázz Merckel Felix. Én is hadnagy vagyok, mint te!

A kétszeres figyelmeztetésnek meg volt a hatása.

— Legalább nem akarlak zavarni! mondta Felix, s ujabban is mélyen meghajolva visszament a helyére. De most már sokkal halkabban zörögtek a sarkantyúk.

A schrandeniek összebujtak. Épen akkor lépett az öreg Merckel a szobába. Kővér számára borotvált ábrázata ragyogott a jólettől és jóindulattól. Tekintélyes méltósággal, ahogy a falu patriárkájához illik, haladt el a poharakkal és üvegekkel telerakott asztal mellett. Zsirtól fényes selyem mellényén vastag ezüst óralánc díszelgett, amelynek két ágát aranyból való szercsenfej fogta össze, amelyről borostyán sziv lógott le.

— Az ur beszélni óhajtott velem? kérdezte mélyen meghajolva, de aztán rögtön felégyenesedett, mikor két apró, szürke róka szemével meglátta, hogy az idegen előtt nincsen pohár. — Az olyan ember előtt, aki nem költ semmit, nem muszáj hajlongani.

A schrandeniek lesben állottak. — Felix fölugrott, a kedvező pillanatot várta, mikor egykori barátjára ráugorhat.

— A fiatal báró ur van itt, kiáltotta kellemellen kacagással.

Merckel visszahökölt három lépésnyire. Jóakaró mosolya egyszerre megkövesedett, húsos kezével a láncza gombjába akaszzkodott s azt görcsösen szorongatta.

— Beszélhetnék önnel négy szemközt?

— Hogyne báró ur, — természetesen, báró ur, — parancsol báró ur?

S hirtelen felrántotta az ajtót, mely a kis uri szobába vitt. Sokszorososan felhasított viaszkos vászonnal borított kanapé s néhány hasas támlásszék várt itt előkelő vendégekre. A rétesos pipatórium fölött plakát volt, rajta ezzel a fölirással:

Itt csak bort szabad inni.

Mielőtt a koresmáros letette volna Róleszláv mögött az ajtót, hirtelen és titkosan intett polgártársainak, mintha a nyugtalanságukat akarná csillapítani. Azután félig lehunyott pillái alól gyors vizsgátlakintetést vetett a haza-

tért báró urfi alakjára s úgy látszik, nagyon meg volt elégedve, mert mosolya a régi elégedett, jóllakott zsirfényt kapta vissza.

— Hogy megnőtt az urfi azóta; kezdte a szót — igazán csudálatos!

Boleszláv szótlánul vizsgálta az arcát.

— S az öreg nagyságos urat se találta már életben az urfi — azaz úgy kell mondanom, a báró ur. Későn érkezett, hogy a boldogultnak a szemét befog — — —

Belérekedett a szó s hevesen rángatta a borostyánszivét, mert Boleszláv tekintete, mely ridegen és fenyegetően szegeződött az arczára, nagyon nyugtalanítani kezdte. Talán valami gézengúz áll előtte, aki még bántalmazni merné?

— De nem érkeztem későn, tört ki Boleszlávból, — hogy megakadályozzam azt a gáztettet, melylyel apámat az utolsó tisztességtől megfosztani akarják.

— Milyen gáztettet méltóztatik gondolni, báró ur?

— Azt tanácsolom magának tisztelt ur; hogy hagyja abba ezt a szenteskedést. Keresztül-kasul látok rajta. Olyan nyilatkozatot hallottam öntől, amelyért megérdemelné, hogy itt nyomban megfenyítsem!

De báró ur! — s kifelé ódalgott az ajtó felé.

— Itt marad! kiáltott rá Boleszláv, s elállta az utját. Hála istennek visszanyerte ezzel a népséggel szemben öröklött uri öntudatát.

— Hát ez a hála, amelylyel családomnak tartozik, amely azzá tette, ami lett?

A hitvány boltos, aki hajdan mint gazdátlan inas járt a kastélyban kenyérvért s aki ott lasscskán mint közvetítő összeharcsolta vagyonát, sértett ártatlanságban ásta el, jobb öklét a bal tenyerébe, s a mellett sajnálkozva csettentett a nyelvvel.

— Kedves báró ur, mondta, miközben széles sima arcát egészen elárasztotta az apai jóindulat, — én megbocsátom a sértéseket, amelyekkel elhalmozott, s megadom a leghivebb felvilágosításokat, mintha mi sem történt volna. — Ebből aztán láthatja, milyen jó barátja vagyok.

— Megtiltom önnek, hogy barátságáról beszéljen, menydörgött közbe Boleszláv. — Ön mint Schrandenfalva község bírja, számadással tartozik nekem, — egyébről ne beszéljen.

— A schrandeniek tudniillik, kedves báró ur, rettenetes emberek. Mindig mondta ezt a boldogult feleségemnek is — hisz ösmerte szégyent, báró ur! Igen, igen, — sokszor a kárjára vette a kis urfit, s nem gondolta, hogy valamikor ilyen hála — — —

— A dologra térjen!

— Marianna, mondtam neki, ezek a schrandeniek még a halálba visznek, mert ha egyszer valamit a fejökbe vesznek — — egyszer azt tették föl, hogy nem isznak a borovicskából.

Jó, tiszta, szép borovicska, báró ur. Most azt vették a fejökbe, hogy az öreg nagyságos urat nem temetik el, és — becsületesre mondom! se iston se ördög nem fogja rá kényszeríteni. — Ön se báró ur! — Mert mért? — A temetkező kocsi a czéh-é, — az meg ide nem adja; lovat se ad senki... halottvivőt? én édes istenkém... járja csak be a falut... doboltassa ki, hogy ki akarja a nagyságos urat a vállára venni... ha csak egy is akad felőrával rá már bénává verték — ilyenek ezek a schrandeniek! No és a lőkész ur — elvégre is neki van hozzá a legtöbbszava, — hát csak menjen el a lőkész urhoz. Majd meghallja, hogy mi a véleménye. Harangozásról, Miatyánkról szó se lehet... de még koporsót se csinál senki.

— Azt szeretném látni, dühöngött Boleszláv, akiben a dacz annál hatamasabbra dagadt, minél jobban belélatott a gonoszság és álnokság eme szövevényébe.

— Hát szeretné látni? szólt az öreg Merckel rosszul titkolt diadállal. — Az ön kivánsága teljescdni fog, bíró ur.

Kinyitotta az ivó ajtaját, honnan temérdek ember hangjának tópa morgása hallatszott be. Időközben egybegyűlt a fél falu.

— A Hackelberg jöjjön be! kiáltotta, s hamar becsapta az ajtót, melynek a szélébe már számos marok kapaszkodott, azzal a szándékkal, hogy egészen kinyissák.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, decz. 1. (Utóétszde) Jegyzések: Osztr. hitelrészv. 356.—. Magy. hitelrészvény 387,50 Anglo-bank 106.— Bankverein 62,50. Unionbank 255,50. Länderbank 295,75. Osztrák-magyar államvasut 222,76 Déli vasut 398,50. Elbevolgyi vasut 79,62. Észak-nyugoti vasut 161,50. Török dohányjövődék 247,50. Rimamurányi vasmű 151,50 Alpesi bánya-részvény 250,25. Májusi járadék 132,30. Magyar korona-járadék 102,35. Törökországi 110. Német birodalmi márka 58,97.

Belgrád, december 1. Az ország több vidékén teljesen kifogytak a gabonaneműekből. Tengeribe oly nagy a hiány, hogy több helyen a sertések hizlalásával felhagytak.

Berlin, december 1. Az irányzat szilárd. A Discontó-társaság és a Deutscher Bank részvényeiben az árfolyamemelkedél állott be. Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 223.—. Discontó társaság 202.—. Darmstadt bank 158.—. Deutsche Bank 208,87. Drezdai bank 159,87. Handelsgesellschaft 175,50. Nationalbank 151,22. Osztrák-magyar államvasut 143,62. Déli vasut 43,65. Gotthard vasut 147,60. Svájci északkeleti vasut 105,90. Union 84,75. Svájci központi vasut 137,75. Olasz déli vasut 136,20. Olasz közepetengeri vasut 99,70. Olasz járadék 94,70. Török sorsjegyek 115,60. Mexikói kölcsön 95,62. Laurakohó 179,40. Dortmundi 97,80. Bochumi 202,60. Gelsenkircheni 189,80. Harpeni 191. Hibernii 204,80. Trust 176,25. Eszák-német Lloyd 102,50. Magán kamatláb 4 1/2%.

Páris, decz. 1. Az igazságügyminiszter lemondásának híre kedvezőtlen irányzatot keltett. Jegyzetek: 3 1/2%-os francia járadék 103,76. 3 1/2%-os törlesztéses járadék 102,15. 3 1/2%-os törlesztéses járadék 108,45. Francia bank 37,60. Credit Foncier 657. Szezi csatorna részvény 3273. Egyiptomi kölcsön 515.—. Spanyol külföldi kölcsön 60 1/2%. Magyar aranyjáradék 104,50. Olasz járadék 95,75. Orosz kölcsön 102,81. Új orosz konzol 94,20. Portugál kölcsön 20 1/2%. Ottomán bank 588.—. Osztrák Länderbank 485.—. Osztr.-magyar államvasut 730. Déli vasut 188.—. Rio Tinto 623.—.

New-York, december 1. (C. T. B.)

	decz. 1.	nov. 30.
	cents	cents
Buza decemberre	96 3/4	97
" januárra	96 3/4	97
" májusra	98 1/4	98 7/8
Tengeri májusra	34 1/4	34 1/4

Chicago, december 1. (C. T. B.)

	decz. 1.	nov. 30.
	cents	cents
Buza májusra	90 3/8	91 1/8
Tengeri májusra	29 1/8	29 1/8

Mezőgazdaság.

Amerikai gabonakivitel. A „Bradstreets” szerint az e heti ellenőrizhető készlettel szemben az előző hetiekkel a következők: búzában 49.859.000 bushel (1.101.000 bushellel több mint az előző héten); tengeriben 49.559.000 bushel 1.744.000 bushellel kevesebb, mint az előző héten).

Ipar és kereskedelem.

A magyar kereskedelmi részvénytársaság. A társaság igazgatósága a társaság eddigi cégvezetőjét, Vajda Izidort helyettes igazgatóvá nevezte ki és géposztályának főnökét, Blazek J. Antalt a cégvezetői jogosultsággal ruházta fel.

Csődmegnyitások. Stössel Sándor selmezbányaf be nem jegyzett kereskedő ellen az ipolyvási törvényszéknél. Csődbiztos Szalay Károly törvényszéki bíró. Tömegmondok dr. Wagner László. Bejelentési határidő 1898 január 22. Felszámolási tárgyalás 1898. február 8. — **Balkányi Vilmos** tiszaföldvári lakos kereskedő ellen a szolnoki törvényszéknél. Csődbiztos Pálka Kálmán törvényszéki bíró. Tömegmondok dr. Heller Dávid. Bejelentési határidő 1898. február 21. Felszámolási tárgyalás 1898. márczius 14.

Csődmegszüntetések. Pelikán Ignác nagyváradi be nem jegyzett férfi- és szűcsáru kereskedő ellen csődvagyon hiányában: Leib Vigdor Kápolnokmonostori kereskedő ellen vagyonhiány miatt; Gescheit Jakab putnoki kereskedő ellen a tömeg felosztása folytán a csőd megszüntetett.

Sorsolás. Az 1864-iki osztrák államsorsjegyek mai húzásánál a következő sorozatszámokat húzták ki: 88, 1490, 2294, 614, 3312, 298, 442, 1429, 551, 2500, 2152, 3901, 1271, 2364, 1908, 3855, 72, 2973, 954, 724, 2005, 2778, 2820, 2871, 3065, 2211, 2966, 1533, 1114, 1286, 3113, 3770, 859, 3624, 1927, 896, 107, 291,

2088, 499, 1189, 1373, 2216, 2398. Ezen sorozatokon belül a következő sorsjegyekre esett nagyobb nyereség: 150000 forintot nyert: sor. 3624 sz. 23; 20000 forintot nyert: sor. 1114 sz. 93; 10000 forintot nyert: sor. 291 sz. 61; 5000 forintot nyertek: sor. 72 sz. 17; sor. 1114 sz. 24; 2000 forintot nyertek: sor. 2152 sz. 34; sor. 1189 sz. 63; 1000 forintot nyertek: sor. 724 sz. 42, sor. 1490 sz. 39; sor. 2398 sz. 4; 400 forintot nyertek: sor. 896 sz. 57; sor. 2088 sz. 12; sor. 954 sz. 78; sor. 85 sz. 88; sor. 2871 sz. 70; sor. 2871 sz. 63; sor. 1114 sz. 36; sor. 2728 sz. 35; sor. 2398 sz. 76; sor. 1373 sz. 71; sor. 1189 sz. 11; sor. 499 sz. 73; sor. 442 sz. 27; sor. 2966 sz. 97; sor. 2216 sz. 45; sor. 3770 sz. 62; sor. 2364 sz. 58; sor. 1114 sz. 96; sor. 724 sz. 60; sor. 614 sz. 31; sor. 859 sz. 97; sor. 954 sz. 55; sor. 3065 sz. 93; sor. 2152 sz. 59; sor. 3855 sz. 72; sor. 954 sz. 11; sor. 1189 sz. 29; sor. 2294 sz. 77; sor. 2088 sz. 57; sor. 1286 sz. 97; sor. 2973 sz. 19; sor. 2966 sz. 93; sor. 1286 sz. 92; sor. 859 sz. 79; sor. 614 sz. 80; sor. 72 sz. 45; sor. 3770 sz. 16; sor. 2398 sz. 64; sor. 499 sz. 42; sor. 72 sz. 87. A fenti sorozatokban foglalt összes többi sorsjegyvel 200 forintot nyertek.

Kőbányai sertéspiacz decz. 1. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 51 1/2—52 1/2 krajczárig. Közép (páronként 251—320 kgrig terjedő súlyban) 52—53 kr. Könnyű (páronként 250 kgrig terjedő súlyban) 53—54 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgr. felüli súlyban) 50—51 krajczárig, közép (páronként 230—260 kilogramm súlyban) 50—51 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 50—51 krajczárig. Sertéslétszám: november 29. napján volt készlet 21.526 db. nov. hó 30-ik napján felhajtott 203 drb, nov. hó 30-ik napján elszállított 228 darab, decz. hó 1-én maradt készletben 21.506 darab. A hizott sertés üzletirányzata változatlan.

Budapesti sertés-konzumvásár december 1. A ferencvárosi sertés-konzumvásárra nov. 30-án érkezett 818 drb, november 29-ről készlet 1027 darab, összes felhajtás 1845 darab, elszállított budapesti fogyasztásra 849 darab, elszállítatlan maradt 996 darab. Napi árak: 120—180 kgr. súlyban 49—51 kr., 220—280 kgr. súlyban 49—51 1/2 krig, 320—380 kgr. súlyban 47—50 kr, malaczkok 34—36 kr., öreg nehéz 47—50 kr. A vásár hangulata élénk volt.

Közlekedés.

Díjzabási értekeztet. Mint Münchenből távirják, a délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelék, amely a fennálló nemzetközi vasuti kötelékek között a legrégebb, ma tartotta meg századik értekeztetét. A bajor államvasutak királyi vezérigazgatósága e jubileumi értekeztet alkalmából emlékkönyvet adott ki, amely az 1860-ban alapított kötelék történetét ismerteti. A kötelék értekeztetét — ezelőtt 4—5 volt évenként, most csak kétszáz — felváltva Münchenben, Bécsben, Stuttgartban, Karlsruheban, stb., több ízben Budapesten is, itt először 1865-ben, tehát 32 év előtt, tartotta, a kötelék nevezetesen a nagy terménykivitel idejében Magyarországra nézve pénzügyi szempontból is nagy fontossággal bírt. Az értekeztetét megelőző estén a tagok tiszteletére a bajor királyi államvasut barátságos vacsorát rendezett az udvari serfőzében, ma pedig a bajor udvarban 100 terítékű ünnepi ebéd volt. A jubiláris értekeztetben Magyarországból résztvesznek: a magyar királyi államvasutak részéről: Schober Albert miniszteri tanácsos, a kereskedelmi főosztály igazgatója és Paszterczyk főellenőr; a kassa-oderbergi vasut részéről: Szekula Gyula főfelügyelő, a díjzabási osztály főnöke és a győr-soproni vasut részéről: Lipner János osztályvezető, a díjzabási osztály főnöke.

Budapesti villamos városi vasut. A társaság vonalain 1897. évi november hónapban a bevétel 119.598 frt 81 kr. volt. A lefolyt év január 1-jétől az összes bevétel 1.375.649 frt; az előző évben a megfelelő időnek bevétel 1.574.498 frt volt; az 1895. év tizenegy hónapjára pedig 1.209.648 frt volt.

Ferencz József földalatti villamos vasut. A társaság vonalán ez évi november hónapban a bevétel 24.155 frt volt; mult évi novemberben 21.506 frt volt a bevétel, tehát az idén 2648 frttal több. A folyó évi összes bevétel 325.799 frt volt.

Pénzügy.

Szelvénylevonás. A tőzsdetanács közhírré teszi, hogy a Franklin-társulat részvényei a mai naptól fogva a 24. sz. szelvény (14 frt) nélkül áruandók és jegyzendők a tőzsdén.

Biztosítás.

Első Leánykiházasítási Egyet m. sz. Folyó év november hóban 635 jutalékrész irattartott be és nászjutalékok fejében 15662 forint 73 krajczár fizetett ki. 1897 január hó 1-től november 30-ig beirt összes jutalékrész száma 6542 és a kifizetett nászjutalékok összege 214.767 forint 54 krajczár.

BUDAPESTI GABONATŐZSDE.

Budapest, decz. 1.

A tengerentuli piacok lanyha irányt jelentettek főképp azért, mivel a Bradstreets jelentése szerint az ottani ellenőrizhető raktarak készlete a mult heti 48.758.000 busheltől 49.559.000 bushelre, azaz egy millió 101.000 bushellel emelkedett. Azt hisszük, a „visible suppl” c csekély gyarapodása nem szolgálhat okul a deroutra, különösen oly időben, amelyben Európa nem egy fogyasztó állama tart igényt az amerikai feleslegre. Még ha váratlanul 50%-kal emelkednének is az amerikai látható készletek, akkor sem érnék el az előző évek novemberi állagát. Különben ugy a chicagói, mint a new-yorki piacon végül felülkerekedett a nyugodtabb felfogás és egyenlegként az árgyengülés csak 1/4 czentet tett, sőt a későbbi határidők árfolyama ugyanennyivel javult. A delután beérkezett távirati jelentések közül kiemeljük a liverpoolit, amely 3/8 penny emelkedést jelentett, míg a berlini, párisi és londoni piacokon az árak nem változtak.

Buza.

Készárúzet. Csak néhány napja konstátáltuk, hogy piacunk hovatovább nemzetközi jelleget ölt. Ma már annyira vagyunk, hogy ugyszólván csakis idegen buza került szármottevően forgalomba. A malmok orosz, szerb, oláh buzatételeket vettek nagy mennyiségben és aránylag magas árak mellett. Nem értjük, hogy mire való a titkolódzás az idegen búzáért fizetett árakra nézve. Elvégre azt mindenki tudja, hogy ez forgalomba kerül, jöllehet az idei import nem éri el a multévét is ép a tegnapi megjelent statisztikai kimutatás konstátálja, hogy október végeig körülbelül 80.000 métermázsaival kevesebbet tett ki a bevétel, mint az 1896-iki évben és az sem titok, hogy a fogyasztók favorizálják ezt a származékot, mivel a négy heti időtartamot, amelyen belül az idegen búzat liszt alakjában vámmentés kivitelre előjegyezhetik, lehetőleg ki akarják használni. Az alant felsorolt tételek csak kis részét képezik a tényleges eladásoknak, a mennyiben azokról értesülhetünk, mért hivatalos jegyzék nem adatott ki. Forgalomba került legalább 40.000 métermázsa.

Előfordult eladások búzában.

Mennyiség mmázsaiban	származás	átadási hely	ár, netto. főg. kifizet. kgr.	ár, netto. főg. kifizet. kgr.
1000	sarkadi	Sarkad	12.40	12.65
1000	szalontai	Szalonta	12.40	12.95
1890	oláh	Epost trans.	11.95	12.65
4000	orosz	"	10.65	10.67 1/2
6000	orosz	"	10.85	11.85
300	orosz	"	12.70	13.70
200	tiszai	Budapest	13.70	13.70
800	felsőmagy.	"	13.20	13.20
200	felsőmagy.	"	12.05	13.70

Hivatalos jegyzések búzában.

F A J	100 kilogr. kszp. ára		100 kilogr. kszp. ára	
	frttól	frttól	frttól	frttól
Tiszavidéki	74	12.40	75	12.65
"	76	12.70	77	12.85
"	78	13.—	79	13.20
Pestvidéki	80	13.25	81	13.80
"	74	12.85	75	12.55
"	76	12.65	77	12.80
"	78	12.95	79	13.10
Fejérmegyei	80	13.20	81	13.25
"	74	12.45	75	12.65
"	76	12.75	77	12.90
"	78	13.05	79	13.15
"	80	13.25	81	13.30

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 157.200 métermázsa buza és 92.800 métermázsa liszt; a Silosban 64.250 métermázsa buza, a nyugati pályaudvaron 71.803 métermázsa buza és 5046 mmázsa liszt.

Határidőzet búzában. Tavasz buza ingadozó irány mellett került forgalomba. Őszi buza iránt csekély az érdeklődés.

Előfordult kötések búzában.

Határidő	Délleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezdet	forgalom	zárlat	kezdet	forgalom	zárlat
márczius	12.04	12.05—04—08	12.02	12.02	12.01—02	12.03
szept.	9.55	9.—55—9.58	9.50	9.52	—	—

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Határidő	Déli tőzsde zárlata		Lezármoló árfolyamok
	decz. 1.	nov. 30.	
márcz.-ápr.	12.01	12.03	—
szept.	9.51	9.55	—

Rozs.

Készárúzet rozszban: E cikkben állandóan igen csekély a forgalom változatlan árak mellett.

Előfordult eladások rozszban.

menyiség mértékében	ó vagy új	származás	minőség megj.	átadási hely	ár netto 100 Kgr. kint	Kész vagy 3 óra
150	uj	pestvidéki	—	Budapest	8.45	Kp.
100	"	"	—	Albert-lra	8.25	"
800	"	nyíri	elsőrend	Debreczen	7.95	"
100	"	alárendelt	—	Orkány	8.15	"

Hivatalos jegyzések rozszban.

Ó vagy új	faj	hektoliterenkinti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára
uj	elsőrendű	—	8.55
uj	másodrendű	—	8.55

Raktárállomány rozszban: a fővárosi közraktárakban 57.300 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 18.729 métermázsza.

Határidőüzlet rozszban. A forgalom néhány kötés tavaszi rozszra szorított.

Előfordult kötések rozszban.

Határidő	Délleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezd.	forgalom	zárlat	kezd.	forgalom	zárlat
március szeptember	8.76	8.77	8.78	8.79	8.79	8.79

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Határidő	Déli tőzsde zárlata		Leszámoló árfolyamok
	decz. 1-án	november 30-án	
március szeptember	8.76	8.78	8.77

Takarmányfélék.

Készárúzet takarmányfélékben. Tartósan igen élénk a kereslet tengeriben. Ezzel szemben termelőink nagyon is tartózkodók, dacára annak, hogy már is érezhető az oláh termék versenyé, amely még az északmagyarországi vidékekre is gravitál, mivel oly olcsó árban kínálják a déli határállományok, hogy elbírja a hatvan krajczáros vámat és az 1.10—1.30 frtos szállítási díjat. Takarmány úrpában és zabban kevés a forgalom tartott árak mellett. Jobb árpa szép árak mellett vásároltatik. Az a baj, hogy kevés a zsisziken-tés árpa.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Menyiség mértékében	ó vagy új	ár	minőség	átadási hely	ár netto száz kilogr. kint.	Készp. vagy 3 óra
600	uj	tengeri	oláh vámol.	Predeál	8.55	köszp.
400	"	"	"	Vorcsiorova	8.30	"
500	"	"	januára	Szarvas	4.85	"
300	"	"	—	Kisujzállás	4.75	"
400	"	"	—	Zsembolya	4.70	"
250	uj	árpa	takarmány	Kőhánya	6.20	"
100	"	"	—	Budapest	6.25	"
500	"	"	középmín.	Szabadszáll.	6.80	"
200	"	zab	—	Budapest	6.20	"

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Áru	Ó vagy új	Faj	Hektoliterenkinti súly kg.-ban	100 kg. készp.	
				frtól	frtíg
Árpa	uj	takarmány	60—62	5.80	6.15
"	"	egotni való	62—64	6.30	7.—
"	"	sörföldel	64—66	7.50	9.—
Zab	"	—	30—41	6.40	6.70
Tengeri	"	búsági	—	4.95	5.05
"	"	másnemű	—	4.90	4.95

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárakban 90.000 métermázsza árpa, 16.300 métermázsza zab, 143.000 métermázsza tengeri. A Silosban 2000 métermázsza zab, 23.100 métermázsza tengeri, a nyugati pályaudvarban 1697 métermázsza árpa és 761 métermázsza zab.

Határidőüzlet takarmányfélékben: Ma volt a decemberi szállítással kötött ügyletek első felmondási napja és minden várakozás ellenére felmondtak 3000 métermázsza tengerit. Az engagement decemberi tengeriben oly csekély, hogy ezzel, illetve a ma történt likvidációval, befejezettek tekinthető a felmondás erre a hónapra, sőt miután januárra már nem prolongáltak, most már a tavaszi hónapok előtt felmondás és szállítás nem várható. A decemberi tengerire nézve a leszámoló bizottság 5.20 krajczárnyi likvidációs árfolyamot állapított meg, a felmondott tételek birtokosai, akik az árut tényleg át nem akarták venni, azon 5.15 forintot adhattak tul. Különben is élénk forgalom volt májusi tengeriben, amely határidőre nézve tartósan az „oláhok“ a piac matadorjai és csekély üzlet van még márcziusi zabban, a mely terminus iránt csak kevesen érdeklődnek.

Előfordult kötések takarmányfélékben.

Áru	Határidő	Délleti és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezd.	forgalom	zárl.	kezd.	forgalom	zárl.
Tengeri	május decz.	5.54	5.59—52	5.51	5.51	5.52	5.53
Zab	decz. márcz. novemb.	6.48	6.49	6.50	6.49	—	—

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Áru	határidő	déli tőzsde zárlata				Leszámoló árfolyamok
		decz. 1-én		nov. 30-án		
Tengeri	május—jun. december	5.51	5.53	5.54	5.50	—
Zab	márcziusra	6.48	6.50	6.49	6.48	—

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1897. évi november hó 29-én este 6 óráig november 30-án este 6 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármivatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi köze:

Az áru megnevezése	Erkezett			Elszállított		
	vasuton	hajón	együtt	vasuton	hajón	együtt
	m é t e r m á z s a					

helyi forgalomban						
buza]	9432	11889	16271	—	—	—
roz	608	—	608	300	—	300
árpa	1131	573	1706	930	—	930
zab	701	—	701	—	—	—
tengeri	257	—	257	1502	—	1502
összesen	7635	61914	19546	2782	—	2782

a fővármivatalnál előjegyzetett:

Az áru megnevezése	Visszkivétel céljából való behozatalra előj. mennyiség métern.		Az áru megnevezése	A visszkivételre előjegyzett mennyiség métermázsokban	
	buza	1705		buzaliszt	—
roz	—	rozliszt	—	—	
árpa	—	árpaliszt	—	—	
összesen	1705	összesen	—	199	

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, december 1.

A helyzet képe még mindig változatlan, igazi üzlet még mindig csak Berlinben van, honnan pedig a szilárdság csak nem akar átragadni a bécsi és budapesti tőzskére, amint hogy ez rendes viszonyok között mindig meg szokott történni. Déllető ugyan mutatkozott némi szilárdság, de délben, mikor Bécsbe megérkezett a hire, hogy az új kormány ellen most meg a csehek ágaskodnak, a vételkedv ismét alább-hagyott. De a nyomás alatt is mutatkozott a bizalomnak némi jele, mely azon körülményekben lett kifejezést, hogy a nemzetközi értékeink dacára azon nagyobb mérvű fedetlen eladásoknak, melyekkel a berliniek a saját bányavértékeikben eszközölt vásárlásaikat ellensúlyozták, árban nem igen engedett. Ha tehát a berliniek saját értékeiket vették, az osztrákokat pedig kínálták, Bécsben voltak vevők ez utóbbiakra is. Ott tehát, hol a politikai jövőt több sikerrel kömlélhetik, ugylátszik, biznak a jövő földterülésében. Ez okozta azt az árfolyamok állandó voltát. Helyi piacunk is szilárdabb volt; rimamurányiak és közutiai részestültek nagyobb kedveltetésben.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészv. 387.75—388.—. Osztr. hitelrészvény 355.60—356.—. Osztr. magyar államvasutak 338.25—338.50. Rimamurányi 249.50—250.75. Hazai bank 105—105.50. Ujlaki téglagyár 262 frton köttetett.

Déllető 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 355.90. Magyar hitelrészvény 388.—. Leszámitoló bank 251.50. Jelzálogbank 280.25. Rimamurányi 250.75. Osztr.-magyar államv. 338.25. Ipar- és keresk. bank 101.50. Közuti vasut 381.50. Déli vasut 79.50.

A délitőzsdén előfordult kötések: 4% hazai takarékpénztári záloglevelek 98.50, hazai bank 105, egyesült főv. takarékpénztár 1210, közuti vasut 382—383, villamos vasut 285. magyar hitelrészv. 387.75—388.10, jelzálogbank 280.50, leszám. bank 251.—251.75, Rimamurányi 250—250.60, osztrák hitelrészvény 353.60—356.30, osztr.-magyar államvasut 338.25—338.50 forinton.

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.50—2.— frt; 8 napra 4.—5.— frt; egy óra 3.50—9—50 frt.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	decz. 1.	nov. 30
Magyar aranyjradék	122.25	122.25
Magyar koronajradék	100.15	100.15
Magyar hitelrészvény	387.50	388.25
Magyar ipar és keresk. bank	101.50	101.50
Magyar jelzálogbank	280.50	280.50
Magyar leszámító bank	251.—	251.—
Rimamurányi vasmű	250.—	249.—
Osztrák hitelrészvény	355.60	355.60
Déli vasut	79.—	78.75
Osztr.-magyar államvasut	338.25	338.50
Közuti vaspálya	382.75	381.50
Villamos vasut	284.50	285.25

Az utótőzsdén jegyeztetett: Osztrák hitelrészvény 355.70—356.20, Magyar hitelrészvény 387.75—388.25. Osztr.-magyar államvasut 338.25—338.—. Közuti vasut 383.—383.50 forinton köttetett.

Délután 4 órakor zárulnak:

	decz. 1.	nov. 30.
Osztrák hitelrészvény	356.—	356.10
Magyar hitelrészvény	388.25	388.25
Osztrák-magy. államvasut	337.75	338.50
Leszámitoló bank	251.—	251.—
Jelzálogbank	280.50	280.—
Rimamurányi vasmű	250.—	249.25
Közuti vaspálya	383.50	381.75
Villamos vasut	285.25	285.25
Ipar és keresk. bank	101.50	101.50
Déli vasut	79.—	79.—

TERMÉNY- ÉS ARUTŐZSDEK.

Budapest, decz. 1. Zsiradékárkban a forgalom gyenge, a hangulat lanyha volt és az árak szilárdak. A szilvaüzletben jelentéktelen volt, de az árak és az irányzat nem változtak.

Hivatalos jegyzések.

Faj	Ar 100 Kilogrammonként	
	Pénz	Áru
Disznózsír	54.—	35.—
Ingyen hordó	—	—
Szalonna	—	—
budapesti vidéki	—	—
magyar la légszárított vidéki	50.50	51.50
városi légszárított, 4 darabos	51.50	52.50
3	57.—	59.—
Szilva	—	—
boszniai, 1896. évi usance-minőség	18.—	18.50
120 darabos	19.25	19.75
100	21.50	22.—
85	18.—	18.50
Szilva	—	—
Kész árú	18.—	18.50
Zsákkal együtt	21.50	22.—
göngysúlyú tisztított	18.—	18.50
súly helyett	21.25	21.75
85	—	—
Szilva	—	—
Határidőre	—	—
Minőség	—	—
500grammonként	—	—
boszniai, usance-min.	18.—	18.50
120 darabos	19.25	19.75
100	21.50	22.—
85	18.—	18.50
Szilvaiz	—	—
Kész árú	19.50	20.—
Ingyen hordó	17.50	18.—
szlavóniai 1896	—	—
szabó bial 1896	—	—
Szilvaiz	—	—
Határidőre	—	—
Ingyen hordó	—	—
szlavóniai	—	—
szerbiai	—	—
Heremag	—	—
lucerna magyar, 1896	48.—	52.—
vörös aprószemű 1896	38.—	41.—
vörös közepesemű 1896	32.—	34.—
vörös nagysemű 1896	31.—	40.—

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, decz. 1. A mai vásár irányzat a nagyban forgalomban és az egyes cikkeknel a következő volt: **Husnál** forgalom élénk, árak emelkedtek. — **Baromfinál** csendes, árak szilárdak. — **Halban** csendes, árak szilárdak. — **Tej és tejtermékeknel** élénk. **Tojásnál** csendes, árak szilárdak. **Zöldségnél** csendes. — **Gyümölcsnél** csendes. — **Fűszereknél** csendes. — **Időjárás** derült, enyhe. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: **Hus.** Marhahús hátulja I. 46—60 frt, II. 40—56 frt. Birkahús hátulja I. 30—36 frt, II. 28—34 frt. Borjúhús hátulja I. 60—65 frt, II. 56—60 frt. Sertéshús elsőrendű 53—54 frt, vidéki 42—51 frt. (Mindon 100 kilonkint.) Kolbász füstölt 60—72 kr (kilonkint). Sertézsír hordóval 55'0—55'0 frt (100 kilonkint). — **Baromfi (élő).** Tyuk 1 pár —.— frt. Csirke 1 pár 0'60—1'10 frt. Lud hízott kilonkint 44'5—0'52 frt. — **Különfélék.** Tojás 1 láda (1440 drb) 44—45 frt. Sárgarépa 100 kötés 2—3.00 frt. Petrezselem 100 kötés 3.50—5.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 9—12 frt. Paprika I. 100 kiló 35—52 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilonkint 70—80 frt. Vaj téa kilonkint 1.—1.40 frt. Burgonya rózsza 100 kiló 2.00—2.50 frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.30—3.20 frt. — **Halak.** Harcsa (élő) 0'50—1.20 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0'25—1.— frt 1 kiló. Ponty dunai 0'30—0'65 frt.

Szesz.

Budapest, decz. 1. Az irányzat változatlanul szilárd. Mai jegyzések: **Finomított szesz** nagyban 56.—56.50 frt, kicsinyben 56.50—57.— frt. **Élesztő-szesz** nagyban 56.—56.25 frt, kicsinyben 56.50—57.— frt. **Nyersszesz adózva** nagyban 55.—55.50 frt, kicsinyben 55'5—55.75 frt. **Nyersszesz adózatlan** (exknt.) 14.50—15.— frt. **Denaturált szesz** nagyban 19.—19.50 frt, kicsinyben 19.50—19.75 frt. Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, decz. 1. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 18.20—18.40 frton kelt el; későbbi szállításra 17.50—18.— frt.

Prága, decz. 1. Adózott tripló-szesz 53.75—54 frt nagyban azonnali szállításra.

Trieszt, decz. 1. Kivitel szesz tartályokban 90% hektoliterenkint nagyban 10.50 frt azonnali és 10'4 frt későbbi szállításra.

Berlin, decz. 1. Szesz helyben 36.00 márka = 21.50 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenkint a 10,000 literszállalék, átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Stettin, decz. 1. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 36.10 márka = 21.26 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 58.90 frt.

Boroszló, decz. 1. Szesz (50-es) pr. deczember 55.— márká = 32.39 frt; szesz (70-es) pr. deczember 35.50 márká = 20.91 frt. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.90 frt.

Hamburg, decz. 1. Szesz decz.—jan. 20.90 márká = 12.32 frt; jan.—febr. 20.75 márká = 12.22 frt; febr.—márcz. 20.25 márká = 11.93 frt. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.90 forint.

Páris, decz. 1. Szesz folyó órá 45.— frk = 23.72 frt; januára 44.50 frk = 23.46 frt; négy első órá 44.50 frk = 23.46 frt; májustól 4 órá 43.75 frk = 22.05 frt. Az árák 10.000 liter-százalékonként 1/4% leszámítással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55.

Petroleum.

Hamburg, decz. 1. Petroleum helyben 4.70 márká = 2.76 frt.

Antwerpen, decz. 1. Petroleum fin. helyben 14.75 frank = 7.01 frt. Nyugodt.

Bréma, decz. 1. Petróleum fin. helyben 4.95 márká = 2.91 frt.

Newyork, decz. 1. Petroleum fin. 70 Abel Test. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphában 5.35 cents; United Pipe Line Certifikates deczemberre 65; Nyers petroleum deczemberre 5.95.

London, decz. 1. Petroleum, amerikai 4 7/10—4 1/2 sh, orosz 4 3/10—4 1/4 sh.

Olajok.

Páris, decz. 1. Repceolaj folyó órá 59.25 frk (= 27.89 frt); januára 59.25 frk (= 27.89 frt); négy első órá 59.25 frk (= 27.89 frt); négy órá májustól 57.75 frk (= 27.18 frt). Árák 100 kilonként értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.55 frt.

Hamburg, decz. 1. Repceolaj helyben 57.50 márká (= 33.87 frt). Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.90 frt.

Köln, decz. 1. Repceolaj májusra (hordóval) 61.— márká (= 35.93 frt). Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.90 frt.

London, decz. 1. Repceolaj 25.6 sh, Lenolaj 14.105 sh. Terpentin 23.45 sh.

Cukor.

Prága, decz. 1. Nyerscukor 88% cukortartalom alapján franco Aussig azonnali szállításra 12.20 frt.

Hamburg, decz. 1. Nyerscukor f. o. b. Hamburg azonnali szállításra 8.97 1/2 márká, januári szállításra 9.07 márká, februári szállításra 9.15 márká, májusi szállításra 9.35 márká. Irányzat nyugodt.

Páris, decz. 1. Nyerscukor (88 fok) kész áru 27.50—28.— frk, fehér-cukor deczemberre 30.25 frk, januára 30.50 frk, márczistól 4 órá 31.25 frk, 4 órá májustól 31.50 frk. Finomított készáru 98.50—99.— frk.

London, decz. 1. Jávacsukor 14.75 shilling, nyugodt. Nyers-cukor nyugodt. Jegeszedett mérsékelt kereslet mellett meglehetősen ártartó Finomított darabcsukor általában tartott. Külföldi tört szilárd. Jegeszedett: helyben 10.975 shilling, decz.-re 10.09shilling és márcz.-ápr.-ra 10.975 shilling. Répacukor szilárd: decz.-re 9 shilling, februára 9.3 shilling, májusra 9.45 shilling.

Kávé, tea, rizs.

London, decz. 1. Santos határidő jól keresve javult árák mellett: decz.-re 29.3 sh., májusra 30.6 sh., szept.-re 30.6 sh., szept.-re 31 shilling. Tea: nyugodt, de ártartó. — Rizs: igen nyugodt.

Fémek.

London, decz. 1. Réz 47 1/16—48 3/16 font st. készáru és 48 3/16—48 3/16 font st. 3 órá; best selected 51 1/4—52 1/4 font sterl. On: finom külföldi 62 3/16—63 1/16 font sterl. On: angol 13 3/8—13 1/2 font sterl.; külföldi 13 1/16—13 1/8 font sterl. Hor-gany: külföldi 18—18 1/8 font sterl. Higany: 7 font sterl. első és 6.19 font sterl. másodkészből. Vas: A glasgovi nyersvaspiac bányádtan indult és ártartóan zárult csekély üzlet mellett: 45.2 sh. készáru és 45.4 sh. egy órá; Cleveland 40.9 sh. készáru és 40.115 sh. egy órá; Hematit 48 shilling készáru és 48.25 shilling egy órá; Middlesborough 48.95 shilling készáru és 49 shilling egy órá.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, deczember 1. A mai vásár üzlettelentül folyt le. Buza és rozs gyengültek, ellenben tengeri szilárdult. A készárupiaczon nem mutatkozott vételkédv, de az árák mégis változatlanul, mert a kínálat is csekély maradt. Kötetett: buza tavaszra 11.97—11.93, zab tavaszra 6.85, tengeri máj.-jun. 5.80—5.82—5.80 forintont.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 11.92—11.93, rozs tavaszra 8.87—8.88, tengeri máj.-jun. 5.79—5.80, zab tavaszra 6.83—6.84, repce jan.-febr. 14.05—14.15 frton.

Boroszló, decz. 1. Buza helyben 18.80 márká (= 11.07 frt) sárga. Buza helyben 18.70 márká (= 11.01 frt), Rozs helyben 15.10 márká (= 8.89 frt.) Zab helyben 13.80 márká (= 8.13 frt.) Tengeri helyben 11.75 márká (= 6.93 frt.) Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.90 frt.

Hamburg, decz. 1. Buza holsteimi 180—190 márká (= 10.60—11.19 frt), Rozs meklenburgi 140—162 márká (= 8.25—8.55 frt), Rozs orosz 100—110 márká (= 6.42—6.48 frt) Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márká = 58.90 frt.

Páris, decz. 1. (Mégnyitás.) Buza folyó órá 30.40 frank (= 14.46 frt), Buza januára 30.—frank (= 14.46 frt), Buza 4 első órá 29.60 frank (= 14.11 frt), Buza 4 órá márcz. 29.10 frank (= 13.17 frt), Rozs folyó órá 18.50 frank (= 8.80 frt), Rozs január órá 18.60 frank (= 8.85 frt), Rozs 4 első órá 18.80 frank (= 8.93 frt), Rozs 4 órá márcz. 19.—frank (= 9.03 frt) minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 58.90 forint.

Páris, decz. 1. (Zárlat.) Buza folyó órá 30.90 frank (= 14.69 frt), Buza januára 30.50 frank (= 14.50 frt), Buza 4 első órá 29.80 frank (= 14.16 frt), Buza 4 órá márczistól 29.60 frank (= 14.11 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, decz. 1. A spekuláció még ma is tartozkodó volt, miután az új kormány kinevezése dacára a parlamenti helyzetet nem tartják tisztázottnak. Tekintettel a külföldi tőzsdék magasabb vásárfolyamaira, az irányzat mindazonáltal szilárd volt. Lloyd részvények, valamint Rimamurányi részvények, utóbbiak budapesti vásárlásokra emelkedtek. A hangulat a tőzsde további folyamában gyengült, amidőn Prágából újabb zavargásokat jelentenek.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 355.62—356.12, Anglo bank 162.50, Union bank 296.—296.25, Osztrák magyar államvasut 338.—338.62, Déli vasut 79.50, Alpesi bányá 132.20—132.50, Rimamurányi 249.50—241.25, Lloyd 417.—419.—, Osztrák villamosági 300.—, Török sorsjegy 61.60—61.75, Német márká 58.92—58.93 frton kötetett.

Délletti 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 356.—, Magyar hitelrészvény 388.—, Union bank 296, Osztrák-magyar államvasut 338.50, Elbevolgyi vasut 162.25, Alpesi bányá 132.50, Rimamurányi 250.—, Májusi járadék 102.35, Török sorsjegy 61.70, Magyar aranyjáradék 122.50.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 356.—, Magyar hitelrészvény 388.—, Länderbank 223.—, Unionbank 296.—, Anglo bank 162.50, Bankverein 255.50, Osztrák magyar államvasut 338.75, Déli vasut 79.50, Elbevolgyi vasut 262.25, Északnyugoti vasut 248.—, Alpesi bányá 132.40, Rimamurányi 250.—, Prágai vasipar 695, Májusi járadék 102.35, Magyar koronajáradék 100.10, Török sorsjegy 61.75, Német márká 58.93, frton kötetett.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Magyar aranyjáradék 122.40, Magyar koronajáradék 100.05, Tiszai kölcsönsorsjegy 138.50, Magyar földtehermentesítési kötvény 97.90, Magyar hitelrészvény 387.—, Magyar nyereségykölcsön sorsjegy 153.25, Kassa-oderbergi vasut 190.25, Magyar kereskedelmi bank 1433.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.80, Magyar keleti vasut államkötvények 120.75, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 252.—, Rimamurányi vasrészvénytársaság 250.—, 4.2%-os papírjáradék 102.35, 4.2%-os ezüstjáradék 102.35, Osztrák aranyjáradék 122.80, Osztrák koronajáradék 102.30, 1860. évi sorsjegyek 143.60, 1864. évi sorsjegyek —, Osztrák hitelsorsjegyek 200.75, Osztrák hitelrészvény 355.50, Angol-osztrákbank 162.50, Unionbank 295.50, Bécsi bankverein 255.50, Osztrák Länderbank 222.75, Osztrák-magyar bank 946.—, Osztrák-magyar államvasut 338.50, Déli vasut 79.25, Elbevolgyi vasut 261.75, Dunagőzhajózási részvények 450.—, Alpesi bányarészvény 132.20, Dohányrészvény 151.50, 20 frankos 9.55.— Cs. kir. vert arany 5.67, Londoni váltóár 120.10, Német bankváltó 58.95.

Berlin, decz. 1. (Zárlat) 4-2% ezüstjáradék 102.—, 4% osztrák aranyjáradék 104.10, 4% magy. aranyj. 103.60, Elbevolgyi vasut 131.70, osztrák hitelrészvény 222.60, magyar koronajáradék 100.20 déli vasut 34.60, osztr.-magyar államvasut 143.60, Károly Lajos-vasut 106.60, orosz bankjegy 217.10, bécsi váltóár 169.20, 4% új orosz kölcsön 66.90, Magyar beruházási kölcsön 102.90, olasz járadék 94.50, Az irányzat szilárd.

Berlin, decz. 1. (Utőtőzsde.) Osztrák hitelrészvény 223.—, Magyar koronajáradék 100.10, déli vasut 34.60, osztr.-magyar államvasut 143.60, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, decz. 1. (Zárlat) 4-2% ezüstjáradék 86.30, 4% osztrák aranyjáradék 103.95, 4% magy. aranyjáradék 103.60, magyar korona járadék 100.40, osztrák hitelrészvény 300.37, osztrák-magyar bank 803.—, osztrák-magyar államvasut 285.37, déli vasut 70.75, bécsi váltóár 169.42, londoni

váltóár 20.347, párisi váltóár 80.80, bécsi Bankverein 219.—, Uniobank 249.— villamos részvény 137.60, alpesi bányarészvény 112.—, 3% magy. aranykölcsön 91.90, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, decz. 1. (Utőtőzsde.) Osztr. hitelrészvény 300.50, osztrák-magyar államvasut 235.50, Déli vasut 70.75.

Frankfurt, decz. 1. (Esti tőzsde.) Osztr. hitelrészvény 300.50, Osztr.-magyar államvasut 234.87, Az irányzat szilárd.

Hamburg, decz. 1. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 86.50, osztr. hitelrészv. 301.—, 1860. sorsjegy 127.—, osztr.-magyar államvasut 714.50, déli vasut 168.—, olasz járadék 94.30, 4% osztr. aranyj. 104.50, 4%-os magy. aranyj. 103.80, Az irányzat szilárd.

Páris, decz. 1. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.72, 3 1/2% francia jár. 106.67, olasz járadék 95.72, osztr. földhitelrészvény 1261.—, osztr. m. államv. 730.—, Franc. tórl. jár. 102.42, 4% osztr. aranyjáradék 104.50, ottomanbank 587.50, dohány részv. 324.—, párisi bankrészv. 867.—, osztr. Länderbank 485.—, alpesi bányarészvény 290.—, Az irányzat hágyadt.

London, decz. 1. (Zárlat.) Angol consolok 113 7/8, déli vasut 7.25, spanyol járadék 61.25, olasz járadék 94 3/8, 4% magy. aranyjáradék 103.50, 4% rupia 62.—, canada pacificvasut 82 7/8, leszámítolási kamatláb 3%, ezüst 27.50, bécsi váltóár 12.15, Az irányzat nyugodt.

New-York, decz. 1. ezüst 59.50.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. deczember 1-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 760 +, A hőmérséklet Celsius skálán szélint, Felhőzet, Állomások, Légnyomás mm. 760 +, A hőmérséklet Celsius skálán szélint, Felhőzet. Lists various weather stations and their data.

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 0 = egészen borult, ● = eső, * = hó, ☼ = köd, ☽ = zivatar.

A mély depresszió, mely tegnap Nyugat-Oroszország felé tartozkodott, ma — egy valószerűleg újában álló maximum határon alát — ismét Dánia felé húzódtott vissza s a légnyomást Közép-Európa nyugoti felében ismét jelentékenyen sűcséztette. A maximum pedig Délnyugotról a Földközi tenger nyugoti medencéje felé került. Az idő Németországban viharos és esős, a hőmérséklet Közép-Európa északnyugoti felében emelkedett, délkeleti felén pedig sűcsűd.

Hazánkban Nyugotról derült indult mg s a hőmért a délkeleti vidékek kivételével többnyire jelentékenyen a fagypontra alá sűcsűd. Délkeleten me reggel még havazik. Továbbra is helyenkint (északon) csapadékos idő várható éjjeli fagyokkal.

VIZALLÁS.

— Deczember 1-én. —

Table with columns: Folyó, Vizmérsés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás, Folyó, Vizmérsés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás. Lists river levels and measurements.

Felelős szerkesztő: Liposoy Ádám.

A budapesti értéktőzse hivatalos árjegyzései 1897. december 1-én.

Main table containing financial data for various categories: I. Államadósság (Magyar államadósság, Osztrák államadósság, Más közkölcsönök), II. Záloglevelek és kölcsönkötvények, III. Bankok részvényei, IV. Takarékp. részvényei, V. Biztosító-társ. részv., VI. Gőzmalomok részv., VII. Bányák és téglagy. r., VIII. Vasművek és gépgy. r., IX. Könyvnyomdák r., X. Különféle váll. részv., XI. Más értékek, XII. Pénzjegyek, XIII. Pénznemek, XIV. Váltók árfolyamai, XV. Határidőre kötött értékp., XVI. Decem. hó közepére, XVII. Decem. hó végére, XVIII. Leszámloló árfolyamok.

A t-ef megjelölt értékpapiroknál, melyek üzleti évtől nem csak össze a napi árról, az osztalék az utolsó üzleti évről valóztól kezdve értendő.

SZINHÁZAK.

Budapest, csütörtök, 1897. december 2-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

Evi bérlet 212. Havi bérlet 2.

Uj betanulással:

Lear király.
Szomorujáték 5 felvon. Irtá: Shakespeare. Ford. Vörösmarty Mihály.

Személyek:

Lear Szacsray
A francia király Horváth
A burgundi fejed. Palfi
Cornwall Baló
Alban fejedelem Somló
Kent, gróf Barcsányi
Gloster, gróf Egrossy
Edgárd, fia Mihályfi
Edmund Gyenes
Bolond Vizári
Gonsard Jászay M.
Rogán Szacsray
Cordelia P. Márkus

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZINHÁZ.

530. szám. 530. szám.

Coulisset ur!

Böhszát 3 felv. Irták: Ernest Blum és Raoul Toché. Fordította Mihály József.

Személyek:

Coulisset Balassa
St. Castel tábornok Mátrai
Gaston de Brionne Fényesi
Rosina Molnár R.
Lucien Góth
Louise Kalmár P.
D'Esperville R. Kostagny
Alfrédné Nikó L.
Annette Delli E.
Baptiste Szóke

Kezdeté fél 8 órakor.

VÁRSZINHÁZ.

Nagy bérlet 25. Havi bérlet 13.

Többet észszel... és erővel.

Közmondás két részben. Irtá: Pailleron. Fordította Váradi A.

Többet észszel... és erővel.

Személyek:

Maxime Blain Dezső
Robert de Briges Nádai
Gécus Csillag T.
Ezt követi
...és erővel.
Személyek:
Paul de Cortéin Császár
Pauline Alszegei
Henriette Nagy I.
Orvos Abonyi

Utána:

Kolostorból.

Vígjáték 1 felvonásban. Irtá: Szigeti József.

Személyek:

Corallo Maróthy
Gyárfás Dezső
Iván, inas Beődy

Kezdeté 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Bohémelek.

Opera 4 felvonásban. Szövegét (Murger nyomán) írta és zenéjét szerzerzte Leoncavallo Ruggiero. Fordította Radó Antal.

Személyek:

Marcel Larizza
Rudolf Beck
Schaunard Takáts
Colline Várady
Barbomuche Kornai
A kis gróf Mihályfi
Célestin Dalmóki
Durand Kertész
Az I. emeleti ur Náy B.
Egy paraszt Kiss
Musetta Abonyiné
Mimi F. Penny I.
Eufémia Valent V.

Kezdeté 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.

Blaža L. asszony mint vendég.

Az ördög mátkája.

Eredeti népszínmű dalokkal 3 felvonásban. Irtá Góczy István, zenéjét szerzerkte: Dankó Pista és Lányi Géza.

Személyek:

Botár Márton Kiss M.
Andor Szirmai
Baricza Gazsi M.
Anna P. Lukács J.
Vernes Judit Blaha L.
Pál Miklós Vidor
Hírös Firtos Németh
Sári M. Csatai Zs.
Kata Siposné
Tóbiás Szabó A.
Taktás István Ujvári
Demény József Lubinszky
Csupor Péter Mihályfi

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.

Derül-borul.

Operetta 1 felvonásban. — Irtá Adria Ross. Fordította: Faragó Jenő. Zenéjét szerzerkte: Selby.

Személyek:

Legényke Ferenczy R.
Leányka Felbő R.

Hannele.

Álompék 2 szakaszban. — Irtá: Hauptmann Gerhardt. Fordította: Telekes Béla.

Személyek:

Hannele Somló E.
Márta Szilassy R.
Berr Balla K.
Gottwald Molnár L.
Wachler Székely S.
Tulpe Borovszky
Hedwig Szarvassy I.
Pleske Boross E.

Utána:

A mama szeme.

Vígjáték 1 felvonásban. Irtá: Rosen Gyula. Fordította: Beőthy Zsigmond

Kezdeté 7 órakor.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. Kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Péntek	Crampton mester	—	Büvös vadász	J. disouesti Pietro Caruso	Kukta-kisasszony	Titok	—
Szombat	Gabi villa	—	Ördög Robert	Pane d'altrui Diritti dell' anima	Kukta-kisasszony	Titok	—
Vasárnap d. u.	Az arany ember	—	—	Nicobe	Az oroszlan vadász	Derül-Borul A báránycák	—
Este	Liliomfi	—	Bohémelek	Valéni nász	Kukta-kisasszony	Titok	—

Cinematograf Lumiere

Budapest, Kerepesi-ut 11. sz.

Naponta előadások. Délután 3 óratól est 8 óráig, éránként.

16 legszebb kép.

Élő fényképek életnagyságban. Belépti díj 20 kr.

Gyermekek- és katonáknak 10 kr. (159)

BUTOROK
részletfizetésre
legutányosabb áron kaphatók,
Ehrentreu és Fuchs Testvérek
Budapest, VI., Teréz-körút 8.

Előnyös fizetési feltételek mellett

kaphatók: Optikai műszer, lát- és tábori látószó, légszűrőmérő, rajzeszköz, amateur-fényképező gép felszerelve és magyar nyomtatott utasítással, villamos sürgönyzó-távbeszélő és villámhárító, villamos világítási berendezések.

Emberi műszerek. Arjegyzék ingyen.

Hatschek Béla, VII., Erzsébet-körút 5. (a Newyork-kávéház mellett.)

Első biztosító intézet

katonai szolgálat esetére.

6 cs. és kir. fensége József főherczog védnöksége alatt.

Biztosítási tőke: 27 millió korona.

Fiu gyermekek legelőnyösebb ellátása

katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál az Igazgatóság.

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Belégzési Intézet

ujjonnan átalakítva és nagyobbítva.

Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fürdőorvos vezetése alatt.

József-körút 10. szám.

söriz szétporlasztással külön fülkékben. Fenyőfü-Belégzés és pneumatikus kurák. Mell, gége, garat, orrbetegségek. Nyitva egész nap.

Mindenki,
a kijó minőségű és jól készített téli kabátot vagy öltönyt legelőnyösebb szabott áron és pedig egy téli kabátot 13 frttól, egy öltönyt 12 frttól feljebb venni akar, kérjük látogassa meg az ur- és úruha szakmában legnagyobb üzletet az „Angol szabóhoz“
Kohn Heilmann és Fiaí,
Károly-körút 12.

Heckenast Gusztáv

zongora termei.

Budapest, IV., Kigyó-utca 7. sz.

Legnagyobb választék.
Elsőrendű gyártmányok
Arjegyzékek ingyen.

Alapítva 1865-ben.

Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcson részvénytársaság.

Arverési hirdetmény.

Közhíró tételük, hogy a IV., Károly-körút 18. szám, IV., Kerepesi-utca 11. sz., VII., Király-utca 57. sz. és VIII., József-körút 2. sz. a zálogintézetünkben a bezárolag

1897. évi február hó 28-ig elzálogosított és ki nem váltott, vagy nem rendezett kézi zálogok u. m.

ékszerek, 1897. évi deczember hó 3-án; ingóságok 1897. évi deczember hó 15-én

és a rákövetkező napokon mindenkor délután 2 és 16 órakor a VII., Király-utca 57. sz. a.

levő árverési helyiségünkben nyilvánosan elárvereztetnek. Budapest, 1897. november 20-án. Az Igazgatóság.

„MAGYAR GAZDÁK LAPJA“
KÖZGAZDASÁGI HETILAP.
A MAGYAR GAZDÁK ÉRDEKEINEK KÖZLÖNYE.
Mutatványszámokat levelező lapon tessék kérni. Budapest, Komizsor-utca 15. szimén.
Előfizetési ár: félévre 4 forint. Felelős szerkesztő: Főszerkesztő:
Egész évre 8 „ SZABÓ FERENCZ HERÉNYI GOTHARD SÁNDOR (159)
Kiadóhivatal: Budapest, Akadémia-utca 4. szám.

Előfizetések és hirdetések

felvételnek lapunk kiadóhivatalában,
VIII., József-körút 65. szám.
és a fiókiadóhivatalban,
V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

25% engedményt adok óra és ékszer
arjegyzékem különben is olcsó árából. Vízszent olaszitoknak és újraköveknél is a legkedvezőbb bevásárlási alkalom. Magyar arjegyzék ingyen és bérmentve.
SCHWARZ HENRIK
Bécs, 9/2., Alserstrasse 26.

Karácsonyfa díszítékek
íránt érdeklődők ne mulasszák el kérni
Bisenius József,
Bécs, I., Elisabethstrasse 1.
gazdagon illusztrált arjegyzéket, amely ingyen és bérmentve küldetik meg.
Levelezőlap elegendő.

PICK ÉS WINTERSTEIN
gummi- és asbest-árak, szijak, tömitések, emelőgépek, olajak stb.
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Fiók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegeken vagy postautalványon.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czészerző az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni, esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget a levélbélyegyet beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Árvácska levelet vettem, melynek tartalma nagyon neveltem. Holnap vagy holnapután levelet meg. 464-1

Feketeszemű menyecskétől kéri ördöge, hova küldje levelet. 154-1

Árvácskának levele van ezen jelleg alatt a kiadóhivatalban. 105-1

Művelő komoly tanulmányait, biztos állásban levő 28-40 év közötti férfiaknak ismeretséget keresi, jó családból való meggyőző modern fiatal hölgy. Levelet a „Komoly dolgok” jelleg alatt a kiadóhivatalhoz küldeni. 410-1

Feltűnően szép fiatal hölgy, ki a művészi pályán van, és művészi ismeretséget keresi. Levelet a „Szép Holnap” jelleg alatt kerek a lap kiadóhivatalába. 422-1

HÁZASSÁG.

Előkelő családbeli szép fiatal unoka huzomat 30.000 fittal, férjhez öhajánama adni, leginkább katolizálhat. Nem anyanyelvűket a „Noblesse Oblige” jelleg alatt a kiadóhivatalhoz küldeni. 428-2

Nősülési célból csinos leány ismeretséget keresi egy fiatal fiatal férfira. Szíves megkeresést kerek „Páros” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 328-2

Nősülmi óhaj 32 éves, 7 év óta önálló kereskedő. Hozomány nem szűkséges. Ajánlatokat „Mindent hamarabb” címen kerek a kiadóhivatalba. 250-2

Házassági ajánlat. 28 éves bankhivatalnok (keresztény) szőke, kis leányt öhajánama nőül venni, ki házas nevelésen kívül 10-20.000 ftt hozományval is rendelkezik. Vallás mellett. Discretio válasz. „Eldög jövő” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérétek. 238-2

Nősülmi szeretne egy vidéki gépész, oly leánnyal, kinek némi hozománya van. Ajánlatokat „Gépész és molnár” jelleg alatt a lap kiadóhivatala fogad el. 344-2

ÁLLÁST KERES.

Intelligens kisasszony, aki a gépírásban jártas, magyarul, németül, francziául beszél. Szerény feltételek mellett megfelelő foglalkozást keres. Címe a kiadóhivatalban. 466-3

Hegedű tanító meg egy két tanítványt elfogad mérsékelt díjazásért. Szíves ajánlatokat a kiadóhivatalba kerek „Alapos” jelleg alatt. 470-3

Komptoirista helybeni gyári vállalatnál felvétetnek. Magyar és német ajánlatok „szépirás” alatt a kiadóba kérének. 470-3

Kereskedelmi szakfolyamot jó sikerrel végzett fiatal hölgy iródi alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 462-3

Szolgá fiskerkereskedésbe vagy bármilyen üzletbe ajánkozik. Jó bizonyítványokkal rendelkezik. Címe meg tudható a kiadóhivatalban. 99-3

Takarítást kíván egy tisztességes asszony lakásért. Címe meg tudható a kiadóhivatalban. 486-3

Férfi-szabász állást keres a fővárosban. Cím a kiadóhivatalban. 77-3

32 éves úri-szolgát vagyok, szeretnék valahol a vidéken alkalmazást nyerni ilyen minőségben, lehetőleg az alföldön. Cím meg tudható a lap kiadóhivatalába. 412-3

Jó bizonyítványokkal rendelkező könyvtáros, ki az iródi munkáiban teljesen jártas, kedvező feltételek mellett állást keres. Ajánlatokat „Kedvező” jelleg alatt a kiadóhivatal fogad el. 304-3

Nevelőnő, ki magyar német nyelv és zongora oktatást adhat, három 6-9 éves fiukhoz teljes ellátásra és fizetés mellett kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 396-3

Állást keres egy a kereskedelmi szakfolyamot sikerrel végzett, perfect gyors és gépíró, ki jelenleg is ilyen minőségben van alkalmazva. Szíves megkereséseket „Gyorsíró” címen kerek a lap kiadóhivatalába. 326-3

Másodéves joghallgató, kitűnő magyar-német levelező, délutáni állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 383-3

Irodai teendőkhöz jártas joghallgató szorony feltételek mellett alkalmazást keres ügyvédi irodákban. Címe a kiadóhivatalban. 380-3

Videkre nevelőnek ajánkozik a tören jártas egyetemi hallgató. Cím a kiadóhivatalban meg tudható. 356-3

Intelligens hivatalnok esteli foglalkozást keres. Ajánlatokat N. N. alatt a kiadóhiv. továbbít. 354-3

Gyermekruhahivatalban és felhemenő-varrónó ajánkozik házakhoz vagy otthon vezethető munkákra. Cím a kiadóhivatalban. 352-3

Intelligens, idősobb hölgy, uradalmi tiszt özvegye, ki mint ilyen tükletes jártassággal bír, mindentben ami vidéki és egyáltalán nagy háztartásoknál megkívánatik, mint nagyobb urház vezetésénél, kálváriánál vagy esetleg felöltőfények mellé mint anya, helyettes. aki öket mint uró gardiőröztnél, állást keres. Nagy igényt nemesnek inkább jó házmódot és kollome otthon öhajánama. Megkeresést kerek „Scantiarion” címen az Országos Hírlap kiadóhivatalába. 376-3

Nevelőnő több évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal sürögsen állást keres. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jelleg alatt a kiadóhivatalhoz küldeni. 282-3

Középkorú férfi 5000 ftt biztosítékkal pénztárnoki vagy pénzbeszédői állást keres. Ajánlatokat „Pénzbeszédő” jelleg alatt a lap kiadóhivatala fogad el. 220-3

Házgondnoknak ajánkozik egy előkelő fővárosi vállalat főosztályvezetője, szorony feltételek mellett. Övadákat nyújthat. Cím a kiadóhivatalban. B. J. 324-3

Intelligens hölgy ajánkozik üzletbe mint pénztárnoknő. Ajánlatokat „Szorgalmas” címen kerek a kiadóhivatalba. 38-3

Nagy úri házakhoz gyermekek mellé ajánkozik egy intelligens, idősobb úri nő, görög katolikus papnak leánya, ki szívesen végezne házi teendőket is s a rábízott kisgyermeknek gondos felügyelője, szerető gondozója lenne. Jóakór megkereséseket „Anyahelyettes” címen a kiadóhivatal továbbít. 126-3

Arva leány, ki magyarul és németül beszél és már volt üzletbe alkalmazva, elársonitóni állást keres. Levelet „Arva” címen a kiadóhivatal továbbít. 270-3

Egy fővárosi hivatalnok kitűnő írással, délutáni foglalkozást keres. Ajánlatokat „Hivatalnok” címen a kiadóba. 380-3

Kellemes külsejű csinos özvegy asszony, gazdaszonyi vagy háziasszonyi helyettesítő állást keres. Szíves megkereséseket „Magdolna” jelleg alatt a lap kiadóhiv. fogad el. 246-3

ÁLLÁST KAPHAT.

Vaskereskedősegéd, mint helyi ügynök és utazásraalkalmas, kerestetik. Csak kiválóbb ajánlata kérétek. „Vasutazó 06” alatt a kiadóhivatalba. 400-4

Irodai gyakornok, ki már ily minőségben alkalmazva volt, fizetéssel azonnal felvéteték. Ajánlatokat „Gyakornok” cím alatt a kiadóba. 468-4

Kereskedelmiügylet közzétett kisasszony, ki jó írással bír, magyarul és németül folyékonyan levelezik, iródi teendőkhöz jártas és szorgalmas, részv. társaságnál *mielőbbi helyettesre kerestetik.* Ajánlatok „H. P. 06” alatt a kiadóba kérének. 87-4

Ügyes expedítor leányok felvétetnek. Cím a kiadóhivatalban. 342-4

harmadik elemi osztályt látogató kis leánykam mellé kerestek olyan hölgyet, ki öt tanulmányába bele vezetné és naponta elkísérné az iskolába. Nem kívánok az illető hölgytől nevelőnői képzettséget, de minden esetre megköválnom, hogy intelligenciája olyan nívón álljon, amely képessé teszi őt leánykam szellemi, értelmi képességet helyes és nemesebb irányban fejleszteni. Ajánlatokat „Nevelőnő” címen kerek a lap kiadóhivatalába. 324-4

Mindenes leány, a ki *vidéki* jobb házaknál volt alkalmazva, és még nem régen van a fővárosban, azonnal alkalmaztatik. Mielőbbi jövőkének és a főzéshez is értőnek előny adatik. Cím a kiadóhivatalban. 262-4

Franczia bonne egy kis lány mellé felvéteték. Levelet „Jó házból” jelleg alatt a kiadóhiv. fogad el. 290-4

Ügyes lapkihorodók felvétetnek. Cím a kiadóhivatalban. 324-4

OKTATÁS.

Egy művelt kisasszony. Keresek egy társnőt, kivel zongora-rán négy kézo játszhatnék. 450-5

Oktatás. Egy disztingvált kisasszony zongora órákat öhaját adni. Cím a kiadóhivatalban. 432-5

Une française instruit, cherche une leçon trois à quatre fois une heure par semaine. Addresser à l'expedition aux initiales „L. c. v. s.” 486-5

Intelligens vidéki leány ki az orvoképzőt végezte, hajlandó elemi iskolás kis leányt tanítani. Címe meg tudható a kiadóhivatalban. 490-5

Szabadkézi, nemkülönbön mértani rajzolásban kezdőknek oktatást adok szorony feltételek mellett. Cím a kiadóhivatalban. 440-5

Jpárművészeti iskolai növendék, elemi iskolai tanulók mellé korreptoroknak ajánkozik. Cím a kiadóhivatalban. 488-5

Remington-írógép és magyar pémet gyorsírási tanfolyam, Bánaiy Amanda okl. tan. személyes vezetés alatt. Beíratkozások naponként elfogadhatnak, Glogowski és Társa cégnél V. kor. Erzsébet-tér 16. 202-5

Franczia órákat öhajtok venni lakásomon; henteként három órát, lehetőleg mérsékelt díjazással. Cím a kiadóhivatalban. 348-5

Zongora művésznő, ki már tíz év óta működik mint ilyen, zongora órákat öhaját adni, ugy lakásán, mint házaknál is elvállalja azt. Cím a kiadóhivatalban. 300-5

Correpetitóri állást keres egy VIII. realiskolai tanuló. Szíves megkereséseket a lap kiadóhivatalába kérének „Correpetitor” jelleg alatt, hol az illető címe is meg tudható. 80-5

Kezdőknek a franczia nyelvből oktatást adok heti 3 órával, havi 6 frtért. Szíves megkereséseket „Szorgalom” jelleg alatt a lap kiadóhivatalába kérének. 82-5

Oktatás. Jo cherche une jeune française qui m'instruirait la langue française, par conversation agréable. Lettres sous „Medicine” a l'expedition de ce journal. 78-5

BIRTOK ELADÁS.

Bérbeadó birtok. Borsodmegyében egy 2000 holdon felüli birtok, melyből a számtartó 1000 hold az 1896-ik évtől kezdve 12, esetleg 15 évre bérbe adatik. Evi bérösszeg 7000 ftt. A feltételek a megbízottnál tudhatók meg. Cím a kiadóhivatalban. 140-6

Birtok 12500 hold területű nagy vadászterülettel, öserdővel, melyben mindennemű vad található, ritka szép emeletes kastélyval teljesen beburorozva, iparvállalattal, 650.000 fttért eladó. Venni szándékozik a *Vadászterület* címen külföld be ajánlatokat a lap kiadóhivatalába. 140-6

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Körút közelében egy 3 emeletes bérház még 12 évig adoménent, kedvező feltételek mellett eladó. Szükséges tőke 40.000 ftt. Ajánlatokat „16000” jelleg alatt a kiadóhivatalhoz küldeni. 320-7

Ház eladás. Vidéki nagyobb városba egy emeletes sarokház 40 öbl területen nagyon maszivan építve, halászat miatt eladó. Cím a kiadóhivatalban. 332-7

ELADÁS.

Papagály nagyon szelíd, rekeszszel vagy anélkül is eladó. Cím a kiadóhivatalban. 97-3

Dogge szép, nagy, szelíd 11 hónapos, elutazás miatt azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban. 424-3

Eladó zongora. Alig használt, teljesen jó karban levő S. Windhoff-féle hat és fél oktávós, 80 billentyűs zongoránál a lehető legutányosabb árért eladom. Cím a kiadóhivatalban. 310-3

Gyógyszertár. Realjogi gyógyszerár nagy vidéki városban, megye székhelyén 80000 fttól felüli tkvi forgalommal 90000 fttért eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 188-3

Eladó fűszerüzlet. Fűszerüzlet a Kerespesti ut. közelében, sarokházban, családi körülmények miatt eladó és azonnal átvehető. Bővebbet a kiadóhivatalban. 190-3

VÉTEL.

Veszek fővárosi házakat, lehetőleg kevés teherrel vagy anélkül a Margit-híd tájának. Ügynökök közvetítésére kizarva. Levelet „Birtokos” cím alatt kérének a lap kiadóhivatalába. 448-9

Ruhaszekrény 2-3 ajlós mielőbbi megvételre kerestetik. Ajánlatokat „Ruhaszekrény” jelleg alatt a kiadóhivatalhoz küldeni. 270-9

Üvegfal, 8-6 méter h., megvételre kerestetik. Ajánlatok a lap kiadóhivatalába kérének „Üvegfal 292-13” szám alatt. 292-13

Czimbalom kerestetik megvételre. Ajánlatokat az ár megjelölésével „Pedális cimbalom” . . . sz. a. a kiadóhivatalba kérének. 80-9

Pianinó megvételre kerestetik. Ajánlatok „Pianinó” jelleg alatt kérének a kiadóhivatalba. 4-9

KIADÓ SZOBÁK.

1-ső kerület. A Fortuna-utczában, földszint, 2 utcazi szoba szépen burorozva. 1-2 urnak azonnal kiadó. 4 2-10

2-ik kerületben a Haaty-utczában 1 szoba, előszoba 15 frtért azonnal kiadó. 474-10

Elegánsan burorozott szép nagy utcazi szoba az Erzsébet-köruton, a New-York palota közelében egészen külön bejárattal azonnal kiadó. Lift és telefon a házban. Cím a kiadóhivatalban. 23-10

A népszínházhoz közel egy külön bejárattal 9 ablakos utcazi szoba egy vagy két ur részére azonnal kiadó. Ugyanott esetleg jó magyar háziok is kapható. Levelet a kiadóhivatalba kérének „Olcsó szoba . . .” címen. 01-10

SZOBA KERESTETIK.

Tiszta burorozott szobát keresek, lehetőleg külön bejárattal. Ajánlatokat a hely és az ingyelölés mellett „Burorozott szoba” alatt a kiadóhivatalba küldendők. 816-13

Az Erzsébetvárosban egy magános urnőnél december 16-ra külön bejárattal szobát keresek. Levelet „Patalembér” jelleg alatt a kiadóhivatalba kérének. 278-10

Burorozott hónapos szobát keres egy fiatal ember lépcsőháza vagy kapu alá nyúló ajtóval a József-körút és a József-utca közelében kapu 16-18 frtért. Ajánlatokat a kiadóhivatal fogad el „Lakás” cím alatt. 63-13

Egy intelligens barátságos családnál teljes ellátást keres egy hivatalnok az álló-ut. közvetlen közelében. Szíves ajánlatok „Nem üzletből” jelleg alatt az ár megnevezésével a kiadóhivatalba kérének. 194-12

KIADÓ LAKÁSOK.

4-ik kerület. Belvárosban egy III-ik emeleti lakás kiadó, mely a lakás elcskamarából. Bővebbet a kiadóban. 482-13

1-ső kerületben Attila- és Roham-utca sarkán a fővárosi nyári színház közelében, a III. emeleten egy erkélyes lakás kiadó, mely áll 3 utcazi, cseléd-, furdó- és előszobából. 478-13

4-ik ker. Vámház-köruton 2 utcazi, elő, cselédszoba, konyha, kamra, azonnal kiadó. 480-13

A Kiszina-köruton egy 3 utcazi elő, furdó- és cselédszobából álló lakás azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 488-13

6-ik kerület. A Váci-köruton egy 8 bejárattal lakás kiadó, mely áll 5 utcazi, 2 elő-, cselédszoba és konyha. 496-13

6-ik kerület. Vörösmarty-utczába, 2 udvari, előszoba, konyha, kamra azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban. 484-13

2-ik kerület. A Bimbó-utczában egy 1. emeleti lakás kiadó, 4 szoba, veranda, konyha, élcskamra stb. 478-13

KÖNYVEK.

Ajánlédnak különösen alkalmas. *A Háztartás* a magyar háztartásban nélkülözhetetlen könyv, mely újkorok mára a IV. században lép. Szerkesztő: *Károly Emil*, a legkiválóbb szakírók és az ország legtapasztaltabb gazdaszonyainak szíves közreműködésével. A háztartás főbb rovatai: *Asztal. — Apantum. — Aratás. — Baromfi-udvar. — Befőzés. — Bevásárlás. — Családi rovatok. — Cselédnek. — Diszkrét. — Dívat. — Disznóelés. — Eldőlő. — Egészség. — Egyélt élet. — Ékszerok. — Élcskamra. — Ellapok. — Fekvés. — Levesok, levesbevalók, előételek, főzések, tésztaok, mártások, halak, sültök, sütemények, torták, krémek, fagyaltok. — *Ezenközt ezernél több recept.* — *Foltozás. — Furdószo. — Fűtés és világítás. — Gondolatok. — Gyermekszoba. — Gyümölcsös. — Hátszob. — Hálószoba. — Hasznos tudnivalók. — Ház ipar és művészet. — Ház szerek. — Ház vegytan. — Háztartás. — Humor. — Husvél. — Irány-czikkek. — Irónszál. — Irodalom. — Itatok. — Jötekménység. — Karacsony. — Kárteknony állatok. — Kedvenceink. — Kenyérütés. — Képzőművészet. — Kerítészet. — Kézimunka. — Konyha. — Konyha-berlet. — Konyhanyelvészet. — Labball. — Lakás. — Lakomák. — Lovaink. — Maradékok felhasználása. — Méhes. — Mezőgazdaság. — Mosás és vasalás. — Nevelésügy. — A nők joga és munkálata. — Nőkről a nőknek. — Népszokások. — Pecsétüzlet. — Pince. — Rejtvények. — Selymennyvészet. — Sortésünk. — Sport. — Szabás és varrás. — Szappanfőzés. — Szarvasnárkák. — Szepirodalom. — Szépség ápolása. — Színeszet. — Szobakörítészet. — Szőlőművelés. — Társasélet. — Tejjazdaság. — Vidéki különlegességek. — Zene. — A Háztartás szépirodalmi részében érdekes regényfolytatásokat és elbeszéléseket közöl. A Háztartás 10 oldalon, elegans rózsaszínborítékban minden 1-én, 10-én és 20-án jelenik meg. A Háztartás apró hirdetés minden előzetes ingyen vehető igénybe. A Háztartás előfizetési ára: Egész évre 6 frt. Felelve 3 frt. Negyedévre 1 frt 50kr. A Háztartás kiadóhivatala: *Budapest, VIII., József-utca 45. sz.* Mutatószámmal szívesen szolgál a kiadóhivatal. A Háztartás díszes és tartalmas karacsony albumát a decemberben beküpi előfizetők is megkapják. 492-15**

Könyvvásár! A legszebb díszművek, ajándékok, közhazsúni szövegirodalmi könyvek. Ifjúsági iratok és bármilyen szakmába vágó könyveknek *legelőszob* rákúra új állapotban *szállított áron.* Legújabbban megjelent kimerítő könyvjegyzékemet kívánatra ingyen és bérmentve megküldöm. *Szavazású ajándékajánlat* *Magyar Bohém Világvilághírű műve.* Ara díszes kiállításban 50 kr. 55 kr. előleges beklűlés esetén bérmentve szállítom. *Szállagyi Béla,* antiquarium és könyvkereskedés. Budapest, *Károly-körút 21.* 6421-15

KIADÓ BOLTHELYSÉGEK.

Nagy sarokbolthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Evi bér 1800 ftt. Cím a kiadóhivatalban. 912-17

Kis bolthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Evi bér 400 ftt. Cím a kiadóhivatalban. 314-17

KÜLÖNFÉLE.

Kalföldön elcskajított szakmiseretők és hosszú gyakorlat alapján készített modern stílusban kárpitos és díszített munkákat. Független díszítés, terem-díszítés íb. kiváló ízléssel eszközöltetnek. Magamant a n. ö. közönség közves partfogasaba ajánlom, maradtam kitűnő tisztelőit *S. Nagy Zsigmond,* kárpitos és díszítő. Budapest, VII., Dobány-utca 68. (Kertész-utca sarkán.) 494-1

Majd ha fagy, csak egy kevés fagyviszkeletet örez, a *Radetz-féle fagyvédőt.* Ezen ismert és évek óta bevált szer minden fagyos testrészt legelőbbidő idő mulva gyógyít, friss bajt már 2 nap mulva. Egy üveg 1 korona. Fő- és széklűlési raktár: *Radetz R.,* Apostol-gyógyszertára, Budapest *József-körút 61.* 110-18

Csak fiatal embereket érdekelhet tudni azt, hogy *„Paris dr. Boiteau-ék Injeccio Orientál* már néhány napi használat után elcskajított és legelőbbidő es legelőbbidő bajokat is. Főléteseg tehát *Santal-olaj* avagy *copain-balzsammal* kísérletezni, melyek csak a gyomorrontást, de a bajt nem gyógyítják meg. Magyarországi főraktár: *Zoltán-féle gyógyszerár Budapest, Nagykorona-utca 23. a Széchenyi-tér sarkán.* 54. N. H.—18